

SOSIALISTISK *fremtid*

ORGAN FOR BEVEGELSEN FOR SOSIALISME

#1 / 2004 - LØSSALG KR. 25,-

Mot bedre tider?

**G l o b a l i s e r i n g
I n d i v i d u a l i t e t
S o s i a l i s m e**

Global boikottaksjon mot Coca Cola

Verdens sosiale forum (WSF) ble avholdt i India i januar. 100.000 mennesker deltok på møtet, hvor man diskuterte strategier for å bekjempe den bestående og grovt urettferdige verdensorden. En av mange gode ideer som vant bred oppslutning der, var forslaget om en global boikott av Coca Cola Company.

Drikken Coca Cola er et symbol på nordamerikansk kulturimperialisme og på den globaliserte kapitalismen. Det multinasjonale selskapet Coca Cola Company spiller dessuten en faktisk rolle i å forsvare tingenes stillstand. Firmaet sprøytet sist inn 610.000 \$ i lille-Bushs valgkampkasse - et symbolsk beløp i en slik sammenheng, kanskje, men likefullt en støtte til rovdrift på naturen, privatisering og imperialistisk krigføring. Coca Cola Company har mange ganger blitt kritisert for sitt "engasjement" i Colombia. Måten brusproduktene fremstilles på er heller ikke spesielt menneskevennlig - i enkelte områder av India tapper f.eks. firmaet så store mengder av grunnvannet at folk blir nødt til å kjøpe deres produkter om de skal ha håp om å få slukket tørsten.

Tradisjonelt har sosialister vært skeptisk til ideer om "forbrukerens makt". De undertryktes kollektive kamp er avgjørende, ikke arbeiderklassen i de rike landene sin "etiske shopping". Sosialistisk fremtid ser grunn til å innta en noe mer pragmatisk posisjon: For å bekjempe de bestående maktstrukturer må vi ta utgangspunkt *både* i kollektiv kamp og individuell ansvarlighet. Riktignok er bare en liten del av verdens befolkning i posisjon til å velge og vrake mellom de mest etisk forsvarlige produktene. En kan også innvende at en for stor vektlegging av forbrukerens makt vil kunne bidra til å styrke troen på et system som i realiteten bare i begrenset grad lar seg reformere. Dette er ting vi plikter å tenke gjennom. Men samtidig åpner den koordinerte og fornuftige boikottaksjonen positive muligheter: Den setter fokus på viktige samfunnsproblemer. Den skaper kritiske mennesker. Og sammen med andre tiltak kan den bidra til reelle politiske resultater!

Det burde i denne sammenheng være nok å minne om boikottaksjonene mot apartheidstyret i Sør-Afrika. Folket i Sør-Afrika og deres militante og ikke-voldelige kamp for frigjøring var i denne sammenheng det avgjørende - mens boikottaksjonene like fullt fungerte som en symbolsk og viktig støtte. De hadde en akselererende funksjon.

Så vær snill: Kutt ut Coca Cola Companys produkter. Ikke først og fremst for tannhelsens skyld, eller for egen samvittighets skyld - men som et av mange tiltak i en langt mer omfattende kamp. Vi snakker her om kampen mot USAs kulturelle, økonomiske, politiske og militære hegemoni - og for en mer rettferdig verden.

Redaksjonen

INNHold

Glimt av Verden	03
Landsmøtet	04
Over en kopp kaffe	06
Pensjonsreformen	08
World Social Forum	10
Venezuela	12
Sosialismen må gjenoppfinnes	14
Globalisering	16
Mot individenes rike?	20
Vestenfor sola	22
Balkankrigen	24
Fremmedgjøring	26
Uttalelser	29
Dikt	30
Folkets kjøkken	31

SOSIALISTISK
fremtid

Utgis av: Bevegelsen for Sosialisme,
Boks 131, 5804 Bergen.

E-post: sosialistiskfremtid@bevegelsen.no

Redaksjon: Even Sandvik Underlid, Thor Bertelsen, Marcos Amano og Jonas Svendsen.

Forside: Marcos Amano

Signerte artikler står for forfatterens regning og representerer ikke nødvendigvis Bevegelsen for Sosialisme sine synspunkter.

Trykk: Designtrykkeriet Opplag : 2000
ISSN 1503-6537

En ny akse har blitt skapt: Ikke en ondskapens akse, men en godhetens akse...

**Venezuelas president Hugo Chávez,
om alliansen mellom Brasil, Argentina og Venezuela**

Caracas, Venezuela: Fra luften ser alt fredfullt ut - men Venezuelas fremtid er uviss. Hvordan vil landets overklasse og deres støttespillere i USA svare på utfordringen fra den bolivarianske revolusjon?

USA: Deporteres uten lov og dom

Tusener av innvandrere som antas å ha forbindelse med terroristiske grupperinger har forsvunnet i USA, hevder den amerikanske borgerrettsforeningen (ACLU). Organisasjonen plasserte ansvaret for situasjonen på U.S. Attorney General John Ashcroft, og Bush-administrasjonen mer generelt. I følge vitner, de fleste av arabisk eller islamsk bakgrunn, ble de bortkomne fjernet fra hjem og arbeidsplasser i løpet av dagene, ukene og månedene etter angrepene 11. september 2001.

Ann Beeson, juridisk ansvarlig i borgerrettsorganisasjonen, påpekte at mange av de arresterte ble deportert fra landet etter to års varetektsfengsling uten å ha blitt dømt for noe som helst, og uten å ha hatt tilgang til forsvarsadvokat.

Prensa Latina

PST kartlegger utenlandske studenter

Studenter ved Universitetet i Bergen som kommer fra land utenfor Schengen-området og Nord-Amerika blir nå kartlagt av politiets sikkerhetstjeneste. "Ifølge PST finnes det flere hundre utenlandske studenter ved norske universiteter som tilegner seg kunnskap om hvordan de skal utvikle masseødelegglesesvåpen", melder Aftenposten Interaktiv.

Forespørsler om å få utlevert lister over studenter skal også ha blitt sendt til høyere utdanningsinstitusjoner i flere andre norske storbyer, og

PST er i kontakt med flere hundre bedrifter og institusjoner for å "bevisstgjøre dem om dette forholdet".

Aftenposten Interaktiv

CARICOM avviser Haitis nye regime

Et møte i CARICOM, en karibisk handelsorganisasjon bestående av 15 land, gikk ikke slik Det hvite hus og Bush ønsket. Til tross for hardt press konkluderte møtet den 27. mars med å nekte å anerkjenne det nylig innsatte regimet i Haiti. President Jean-Bertrand Aristide ble tvunget til å gå i eksil etter en voldelig destabiliseringskampanje støttet av USA.

CARICOM reiste også et krav om at FNs generalforsamling innleder etterforskning i forbindelse med Aristides bortføring og eksil.

Workers World

Sosialistpartiet vant i Spania

Terrorbombene i Madrid kan ha felt den spanske konservative regjeringen, og sosialistene snudde sorg til seier i valget 14. mars 2004, få dager etter terrorbombene.

Den gamle regjeringens håndtering av terrorangrepet kan ha fått vektskålen til å vippe. Rett etter bombeeksplosjonene torsdag morgen slo regjeringspartiet fast at den baskiske separatistorganisasjonen ETA var ansvarlig, og avviste alle

andre teorier. Etter hvert måtte regjeringen innrømme at også andre grupper kunne stå bak og det siste døgnet før valget pekte stadig flere spor i retning av al-Qaida. Dette fikk mange spanjoler til å reagere med sinne overfor Aznar-regimet, som ble beskyldt for å ha holdt fast på ETA-teoriene av politiske grunner.

I sin innsettelsestale tordnet Sosialistpartiets statsministerkandidat Rodriguez Zapatero mot Irak-krigen og sa at Spanias sodater skal hentes hjem innen slutten av juni med mindre FN overtar ansvaret for Irak.

Bergens Tidende

Tvilsom høyreseier i El Salvador

Høyrepartiet ARENA vant med 57,21% valget i El Salvador mot venstrefronten FMLNs 36,68%. ARENA, med støtte fra de ledende mediahusene i landet kjørte en valgkamp basert på falske beskyldninger og skremselspropaganda mot de tidligere geriljakrigerne i FMLN.

Otto Reich i USAs nasjonale sikkerhetsråd truet landet med økonomiske sanksjoner dersom venstresiden skulle vinne valget. 59% av landets eksport går til USA.

FMLNs presidentkandidat, Jorge Schafik Hándal, aksepterte valgresultatet, men ville ikke gratulere ARENA. *Stemmer vunnet med skremsler og trusler er ikke en seier*, uttalte partilederen.

Klassekampen

FØRSTE ORDINÆRE LAND

Helgen 27. - 29. februar var 32 personer samlet på Høgskolen i Bergen, i anledning det første ordinære landsmøtet for Bevegelsen for Sosialisme.

Landsmøtet vedtok to hovedmålsetninger for det videre arbeidet: Organisasjonen skal fungere som et forum for debatt og ideologitviking, og dessuten bidra til å reise en bred utenomparlamentarisk bevegelse med et sosialistisk Norge som mål.

Ny organisatorisk og politisk plattform

Møtet vedtok å avløse Bevegelsen for Sosialismes foreløpige plattform med to nye programmer: En organisatorisk visjon og en politisk plattform. Disse vil danne grunnlaget for den videre virksomheten.

Den organisatoriske visjonen sier at vi skal tilstrebe organisatoriske former og praksis som i størst mulig grad reflekterer det samfunnet vi ønsker å være med å skape. Den politiske plattformen består av en kort beskrivelse av samtidens kapitalisme og slår fast en del grunnprinsipper for et fremtidig sosialistisk samfunn.

Vår tids globaliserte kapitalisme og dens dramatiske konsekvenser var utgangspunktet for møtets politiske beretning, holdt av Jan Selmer Methi (49) fra Bodø.

Det var livlige diskusjoner og høy temperatur under landsmøtet. Mange av landsmøteditakerne la vekt på at det var viktig å la motsetninger i organisasjonen fungere som en skapende kraft, og ikke tvinge gjennom kunstig enighet.

Spesielt ble det lagt vekt på viktigheten av individets frihet. BfS vil ta hele FNs menneskerettighetserklæring på alvor. De grunnleggende rettighetene som erklæringen omhandler (ØSK-erklæringen), de økonomiske, sosiale og kulturelle sidene, har alltid blitt sterkt vektlagt av venstresiden. Bevegelsen for Sosialisme vil fastholde dette fokuset samtidig som vi arbeider for å styrke de sivile og politiske rettighetene - som menings-, tanke-, og ytringsfriheten.

Ny ledelse og nye kampsaker

Interimstyret ble avløst av en valgt landsledelse, med Marcos Amano (25) som første landsmøtevalgte leder. Landsledelsen består ellers av et arbeidsutvalg lokalisert i Bergen, og dessuten representanter fra Oslo, Møre og Romsdal og Nordland.

Landsmøtet vedtok uttalelser om boligsituasjonen, norsk krigspolitikk og behovet for utvidelse av demokratiet.

I året som kommer ønsker Bevegelsen for Sosialisme å rette et sær-

SMØTE I BFS

lig fokus på tre tema; norsk utenrikspolitikk, sosial boligbygging og renasjonalisering av viktig infrastruktur og kommunikasjonsmidler. Arbeidsplanen setter som mål en betydelig økning i antallet medlemmer i organisasjonen og abonnenter på Sosialistisk fremtid. Videre vektlegges betydningen av politisk møtevirksomhet og et utvidet samarbeid med andre organisasjoner på venstresiden. Blant annet vil det avholdes en landskonferanse og et samarbeidsmøte med Marxistisk forum og andre organisasjoner.

Bevegelsen for Sosialisme vektlegger betydningen av å bryte ned kunstige skillelinjer, f.eks. mellom forskjellige aldersgrupper, kjønn og ulik kulturell identitet. På landsmøtet var det da også et stort spenn med hensyn til alder og bakgrunn.

Hege Mikkelsen (19) utfordret organisasjonen til å holde en åpen profil. Organisasjonen må ikke ha sperrer mot å samarbeide utradisjonelt for å få gjennom krav. Hennes innlegg høstet stor applaus i salen. Hege var også en av flere observatører på landsmøtet som etter møtet valgte å melde seg inn i organisasjonen.

- Alle må brette opp ermene og gjøre sitt. Det er enkeltindividenes kollektive innsats som er nøkkelen til suksess for Bevegelsen for Sosialisme, sa den nyvalgte lederen, Marcos Amano.

Lokallag i Narvik

Bevegelsen for Sosialisme har fått sitt andre lokallag. Lokallaget i Narvik ble stiftet i begynnelsen av mars.

Bjørn Borgsø ble valgt som leder og Øistein Olsen tok på seg vervet som kasserer.

Laget vil ta opp de beste tradisjonene fra arbeiderbevegelsen. Foreløpig vil arbeidet konsentreres mye omkring diskusjon om lokale problemstillinger, spredning av informasjon og organisasjonsbygging.

Det nye lokallaget vil ha et spesielt fokus på ideologi.

Nytt styre og store ambisjoner i bergenslaget

Ambisjoner om fremgang og vekst preget årsmøtet i BfS - Bergen. Laget har satt som målsetning å doble medlemstallet i løpet av perioden, noe som skal oppnås ved en radikal økning av den utadrettede virksomheten.

Servitør *Heine Johansen* blir ny leder for lokallaget. Øvrige styremedlemmer er *Jonas Svendsen*, *Sigrid Hervig* og *Alexander Lund*.

Marcos Amano (25), ny leder for Bevegelsen for Sosialisme

AV ANNA LARSEN RØE

VI MØTER MARCOS PÅ GODT BRØD i Bergen. I en gammel grå militærjakke, med slitt skinnveske over skulderen, beklager han at han kommer fem minutter for sent.

- Kaffe?, spør han før jeg rekker å si mer enn hei. Jeg spør ham hvilke forventninger han har til jobben som nyvalgt leder i Bevegelsen for Sosialisme.

-Det kan fort bli mye arbeid. Seine kvelder og tøffe tak for å realisere de planene vi har lagt. Men landsledelsen og resten av organisasjonen er full av bra mennesker, og jeg har fått med meg to mennesker jeg jobber godt sammen med i Arbeidsutvalget, så jeg tror det kan bli en givende og produktiv tid fremover. Det viktigste i året som kommer blir å profilere organisasjonen og det vi står for, og nå ut til flere. Sjøl mener jeg det er et skrikende behov for en organisasjon som denne.

-Hvorfor det, egentlig? Venstresiden kryr jo av småpartier og sekteriske grupperinger...

-Ja. Det er nettopp her vi kommer inn. Vi er ikke et lite parti, og har ingen planer om å bli et stort et heller. Ikke er vi en sekterisk gruppering heller. Vi prøver å skape noe helt nytt på venstresiden i Norge, en organisasjon med stor bredde og takhøyde som samles på grunnlag av en felles minumsforståelse av hva som bør gjøres. Her er det plass til radikale Arbeiderpartifolk, blodrøde RV'ere og ikke minst alle de som ikke finner seg til rette i de etablerte partiene.

-Er BfS rett og slett en antiparlamentarisk organisasjon?

-Nei, det er vi ikke. Vi er en ikke-parlamentaristisk organisasjon. Jeg har stor respekt for mye av den jobben som gjøres i de forskjellige etablerte venstrepartiene. Jeg tror det trengs en organisasjon som klarer å se lengre enn den politiske dag-til-dag-kampen, en organisasjon som kan være et rom for fri diskusjon og sette fokus på mulighetene for et annet og bedre samfunnssystem enn det vi har i dag.

-... og å bygge broer over kunstige skillelinjer, står det i en av publikasjonene?

-Partiskillene har sine historiske og kulturelle forklaringer. Noen er reelle nok og bunner i forskjellige politiske vurderinger og prioriteringer. Andre er etterlevninger fra en svunnen tid og bør overskrides. Skal vi klare dette er vi nødt til å skape arenaer som ikke har et eller annet partis merkelapp, men hvor det også fokuseres på sosialistiske ideer og praksis. Bevegelsen for Sosialisme har plass for mange oppfatninger. Personlig er jeg i alle fall møkk lei av mye av sutringen og sytingen fra den etablerte venstresiden. Skal vi vinne oppslutning for et sosialistisk prosjekt må vi stille opp et positivt alternativ, fremfor hele tiden å diskutere på høyresidens premisser. Fortsetter vi med det, er vi dømt til å tape. Det er en grunn til at vi hele tiden blir tvunget til å si nei til offentlige nedskjæringer, nei til forverring av arbeidsmiljø og så videre. Vi har kommet på defensiven. Skal vi snu dette må vi begynne å sette dagsorden.

-Ambisiøst?

-Visst faen er det ambisiøst. Men vi kommer ikke utenom det. Vi må få folk til å tørre å tenke på sosialismen som et alternativ igjen. I dag er dette i første rekke en kamp om ideer. Det materielle grunnlaget er absolutt til stede og har aldri vært bedre. Uansett, det er en ting vi aldri må glemme, sosialismen kan aldri bli et mål i seg selv. Vi må aldri glemme det egentlige målet - et samfunn med reel frihet for alle og sosial rettferdighet på globalt plan...

- Du har vært mye i Latin-Amerika, har du ikke?

- Jo. Og for meg har det vært veldig viktig i forhold til å forstå hvordan en del ting henger sammen her i verden. Ta Bolivia for eksempel - eller Brasil...

- To veldig forskjellige land?

- ...men det som er felles er at de har enorme naturressurser, og enorm fattigdom. Begge landene ble plyndret gjennom kolonitiden, og

har i nyere tid vært gjennom flere revolusjonære faser som har blitt slått tilbake med militær makt, støttet av USA.

- *Egentlig til å bli ganske depriment av...*

- Ja, men - det fascinerende er at folk aldri har gitt opp. I Bolivia kastet en folkelig oppstand nettopp den nyliberale presidenten og venstresiden er sterkere enn på lenge. Morsom sak i den forbindelse - det ledende partiet på venstresiden heter *Bevegelse til sosialisme...* I Brasil vant venstresiden en enorm seier når Lula tok over presidentembetet.

- *Opptre ikke han som rene nyliberalisten da?*

- På enkelte områder, ja, det er foreksempel veldig trist å se at en venstreorientert regjering skulle bli den som åpnet opp for dyrking av genmodifisert mat i Brasil. Men samtidig skal man huske at den politiske og økonomiske situasjonen er veldig vanskelig, og til tross for dette har viktig reformarbeid blitt satt i gang. Alfabetiseringskampanje, null-sult programmet og forsiktige jordreformer er i alle fall en begynnelse. På den internasjonale arenaen har maktskiftet i Brasil betydd mye. For første gang har landene i sør greid å stå samlet under WTO-forhandlingene. Nye fremstøt for enhet i den tredje verden kommer nå. Dagens Brasil er en torn i øyet til Bushregimet i forhold til forhandlingene om den allamerikanske frihandelsavtalen. Jeg tror vi har mye å lære av den latinamerikanske fighterviljen, og venstrepragmatismen. Man må ikke gi opp så lett og vi må sloss for det som er mulig å realisere i dag, uten at vi glemmer de langsiktige målene og visjonene. Det er de ekte revolusjonære som har kjempet frem de beste reformene...

Pensjonsreformen og markedsliberalismen

AV THORLEIF BERTELSEN

Forslaget til ny pensjonsordning har skapt mange reaksjoner. LO mener innstillingen representerer en fortsatt nedbygging av velferdsstaten og at den vil legitimere skattereduksjoner for de som tjener mest. Arbeidsgiversiden har i Pensjonskommisjonen, ledet av tidligere AP-statsråd Sigbjørn Johnsen stått sammen med staten. Man har argumentert sterkt for at det er behov for lavere utbetalinger, dersom du ikke jobber mer enn i dag. Vi blir fortalt at dette er nødvendig, fordi det stadig vil bli flere pensjonister i forhold til arbeidstakere i årene framover. Til og med SVs medlem i Kommisjonen har gått med på dette premisset, selv om hun har kommet med et moderert forslag. Men hva er det egentlig som er foreslått og hvordan vil folk bli påvirket?

Et av forslagene fagbevegelsen har trukket mest fram, og som også Arbeiderpartiet protesterer mot er ønsket om å fjerne ordningen med avtalefestet pensjon (AFP). I dag kan man velge å gå av ved fylte 62 år. Dersom AFP kuttes vil man bli straffet økonomisk for å gå av "så tidlig". For hvert år du jobber ut over 62 år, vil du få 5 % mer i pensjon. Og dersom folk klarer å slite seg gjennom til man er 70 år, vil dette merkes i tilsvarende større utbetalinger. Men det er klart at en som har arbeidet i for eksempel helsevesenet eller industrien, vil ha mye dårligere forutsetninger for å få maksimal utbetaling enn en som er administrerende direktør eller byråkrat.

Ved å ta vekk besteårsregelen som sier at de 20 årene du tjener mest også teller mest i utregningen av pensjonen, vil Kommisjonsflertallet ramme deltidsansatte,

folk som blir uføre eller arbeidsløse og de som kommer seint ut i arbeidslivet på grunn av lang utdanning. I stedet foreslås det at hver enkelt må ha hatt en inntekt på 260-270.000 i snitt over 40 år for å få mer enn minstepensjonen (!).

En student som ikke får en fast, fagrelevant stilling før han eller hun er nærmere 30 år, vil ha problemer med et slikt krav. Man kan i hvertfall glemme å førtidspensjonere seg. Dobbelt så mange kvinner som menn vil tjene for lite til å gå av pensjon når de er 62 år. Og i 2001 hadde hele 450.000 kvinner en lavere inntekt enn summen nevnt ovenfor. Men som tidligere statsråd Hallvard Bakke kynisk har sagt i Dagsavisen, er det helt greit siden kvinner lever lengre enn menn. Derfor er det, i Bakkens forkvaklete verden, bare naturlig at deres årlige pensjon blir lavere. Problemet er vel at det ikke er kjønnsforskjeller på årlige utgifter.

Noen eksempler på hvordan flertallsinnstillingen vil ramme ut ifra yrke og ofte kjønn, viser at en ingeniør med årslønn på 450.000 vil få 36.000 mer i forhold til i dag. Mens en stuepike med 300.000 vil tape 9000. I begge tilfellene har man arbeidet til man er 67 år. En industriarbeider som i dag benytter seg av AFP og går av 62 år gammel, vil få 170.000 i pensjon dersom lønnen er 300.000. Med nytt system vil han tape 45.000 ved å gå av " så tidlig ".

Samtidig kommer det stadig fram at toppene i statlige selskaper får svært gode ordninger, for å gå av tidlig. For eksempel kan konsernsjefen i Posten, Kaare Frydenberg fratre når

han er 60 år. Med en lønn på 2.070.000 i 2002, vil ikke dette være noe problem. Men for vanlige dødelige, er dette i praksis umulig hvis man skal ha noe annet enn uføretrygd. Og hvem har for øvrig en inntekt på 260.000 fra man er 20 år?

Staten vil få færre forpliktelser enn i dag, fordi den offentlige tjenestepensjon på 66 % forsvinner. Riktignok er det bra at det vil bli en obligatorisk tjenestepensjon for alle, også de 900.000 i privat sektor som ikke har tilleggspensjon nå. Men hvor mye hver enkelt vil få, er uklart.

Sannsynligvis vil offentlig ansatte få mye mindre enn prosentandelen de får i dag. Det er også et problem at pensjonene vil bli mer avhengig av kapital- og finansmarkedet, fordi hver enkelt skal spare på egen arbeidsplass. Men bedrifter går over ende i jaget på profitter. Den amerikanske energigiganten Enron gikk konkurs, med det resultat at tusenvis av ansatte mistet pengene de hadde spart til pensjonen. Korrupte og udugelige bedriftsledere gjorde ikke situasjonen bedre.

Mens staten trekker seg tilbake, vil det blomstre opp et milliardmarked for bankene. Men disse er heller ikke trygge. Det er ikke så mange år siden staten måtte ta over styringen, etter pengegaloppen på 80-tallet. I de siste årene har vi sett at store deler av verdens investeringer er lånefinansierte. Den såkalte Asia-krisen var et utslag av dette. Økonomien falt som et korthus og millioner av mennesker falt ned i fattigdom. Riktignok kan dette virke urealistisk i rike Norge, men jo mer man satser på markedsløsninger, jo stør-

Det er et problem at pensjonene blir mer avhengig av kapital- og finansmarkedet, skriver Thorleif Bertelsen.

re sjanser er det for at staten vil se på mens institusjoner går over ende. Og staten vil uansett kun sørge for en garantisum på 100.000.

Kommisjonen ser også staten som en bedrift (som kan gå konkurs) hvor det er sparing som er mantraet. Flertallet later som om verdiskapningen nærmest vil stoppe opp. Derfor prates det alltid om at vanlige folk ikke må kreve mye, fordi da "stjeler" vi fra framtidige generasjoner. Hørt den før? Men dette er langt fra tilfellet. Regjeringens eget langtidsprogram 2002-2005 forteller at BNP vil være nesten dobbelt så stort i 2050 som i år 2000. Dessuten kunne mer skatt for de rike hindret kutt i pensjonene. Men Kommisjonen har ikke nevnt skatteøkninger, fordi man der i gården ønsker det motsatte. Langtidsprogrammet sier da også at jevnere fordeling skaper "ineffektivitet i markedssystemet". Det er ikke tvil om at høyresiden støtter overklassen og fremdeles vil la kaksene leve i sus og dus.

Pensjonsbeløpet skal reguleres ikke bare på bakgrunn av lønn som i dag, men også prisnivå. Det vil bety at du skal straffes for å få reallønnstillegg. Fordi inflasjonen er lav, vil også pensjonene bli holdt igjen. Dette er for øvrig bejublet av Det internasjonale Pengefondet, fordi en slik regulering sparer kostnader. I tillegg vil den årlige pensjonen reduseres dersom levealderen øker.

Kommisjonen regner på denne usosiale måten med en innsparing på folketrygdens

utgifter på 18 % i 2050, i forhold til i dag. Og for å hindre at statens gigantformue går til noe annet enn pensjoner, bortsett fra at det stadig vil bli investert på all verdens børser og i lugubre firmaer blant annet i våpenindustrien, slås Oljefondet og Folketrygden sammen til Statens Pensjonsfond. Man kan da stille spørsmål om disse pengene er til for å lønne de rike og de som jobber til de stupene, som om det skulle være et ideal.

Flertallet vil gjøre slutt på at folk med lave inntekter får mer igjen enn hva de betaler inn. I stedet skal det bli mer "rettferdig". Nå skal det nemlig bli slutt på mekanismer som betyr sosial utjevning. De som betaler inn lite, skal også få lite igjen. Ytelsesbasert, heter det på fint. Og Sigbjørn Johnsen innrømmer at man

har gitt etter for press fra folk med god råd, folk som naturlig nok betaler inn mest i kroner og øre.

Nå skal det bli slutt på mekanismer som betyr sosial utjevning.

LO vil gjøre pensjonsreformen til valgkamp-sak i 2005. Dette er et viktig krav, fordi dagens Storting sannsynligvis vil kunne vedta forslagene. En eventuelt SV/AP-regjering vil fagbevegelsen også lettere kunne presse politisk selv om Lula i Brasil også vil kutte i pensjonene, noe som har ført til splittelser i regjeringspartiet. Aksjoner og streiker er nødvendige uavhengig av hvem som sitter i posisjon. I flere land, som Italia, Frankrike og Brasil har det vært mobiliseringer. Og i skrivende stund er det ikke utenkelig at det blir streiker ved tariffoppgjøret. Avslutningsvis kan jeg si at ved siden av pensjonene, vil LO også foku-

sere på Arbeidslivsutvalget i tarifforhandlingene. Dette utvalget må ses i sammenheng med Pensjonskommisjonen, fordi det foreslår å svekke de ansattes rettigheter i Arbeidsmiljø- og Tjenestemannslovene blant annet med mer overtid og dårligere oppsigelsesvern.

Til sammen betyr disse forslagene harde angrep og må stoppes.

Artikkelforfatteren er student og medlem av Internasjonale Sosialister.

SOSIALISTISK
fremtid

trenger *deg* som abonnent

135,- for fire nr. fritt tilsendt

Sosialistisk fremtid,
Boks 131, 5804 BERGEN
Kontonr.: 0539.19.69657

sosialistiskfremtid@bevegelsen.no

WORLD SOCIAL FORUM

Organ mot imperialisme og kapitalisme eller gedigen hippiefestival?

TEKST OG FOTO: KATJA BRATSETH

Dette var et spørsmål man lett kunne undre seg over, under deltagelse på World Social Forum (WSF) som ble avholdt i India 16. - 21. januar. Konklusjonen kan nok være litt vanskelig å trekke, kanskje er begge påstandene korrekte. Det viktigste er nok uansett hva vi i etterkant, gjør ut av de ideene som kom frem på dette forumet for en annen og bedre verden.

Verdens Sosiale Forum, ble avholdt for fjerde gang, i år i millionbyen Mumbai - etter å ha blitt arrangert i Porto Alegre de tre foregående årene.

Denne byen kunne vel på mange måter sies å være en god plass for et forum med målsetning å utjevne de store forskjellene mellom rike og fattige. I køen for å kjøpe togbillett eller ellers i vandring i de travle gatene, blir man som hvit reisende, stadig omringet av barn med store bedende øyne og utstrakte hender som klyper deg armen for å få oppmerksomhet, i håp om en skarve rupi. Kontrasten var stor til flyreisen mellom Frankfurt og Mumbai hvor jeg satt ved siden av en 19 år gammel indisk businessmann med gullringer på fingrene og en svær gullklokke på armen. Han kunne fortelle at han solgte gull og diamanter i Europa og USA.

Langs jernbanelinjene lever folk i skur, hvor man bare kan forestille seg de sanitære forholdene. De fattigslige skurene vil nok ikke holde så mange tørre når monsunen kommer. Lengre unna, oppe i åsene, kan man imidlertid se praktfulle villaer, som ikke gir inntrykk av å mangle verken det ene eller det andre. Selv om jeg ikke så det med egne øyne, gjør det inntrykk å få vite at dette er en by med over 100.000 prostituerte, 12 % av disse er barn og 30.000 av dem smittet av HIV/AIDS.

Alt dette, en følge av en globalisert og imperialistisk verdensordning. Som gir mening og berettigelse til WSFs slagord; "En annen verden er mulig". Etter å ha opplevd Mumbais enorme forskjeller og urettferdighet, vil jeg nok selv strekke det til "En annen verden er drepande nødvendig".

WSF 2004 varte i 6 dager, hadde 100.000 deltagere fra 132 land, og ikke mindre enn 1200 ulike arrangementer ble avholdt. Det var konferanser, hvor du kunne tilegne deg ny kunnskap og komme med egne ytringer om ønskelig. Workshops, med diskusjoner og aktiviteter. Store og små demonstrasjoner, både innenfor WSF eget område og ute i Mumbais travle gater.

Hovedtemaene for dette årets Sosiale Forum, var ikke uventet: - Okkupasjonen av Irak, - Fritt Palestina, og også - Boikott av Coca Cola. Ellers kan tema som barnearbeid, HIV/AIDS-problematikk, privatisering, problematikk knyttet til kastesystemet i India og fundamentalistisk religion nevnes.

I forhold til okkupasjonen av Irak, proklamerte WSF 20. mars 2004 som internasjonale demonstrasjonsdag. Etter USAs overtagelse av Irak finnes det flere politiske fanger enn under Saddams styre. Tortur og pressesensur fortsetter. Og motsetningene mellom folkegruppene har blitt styrket. Irak var et diktatur under Saddam Hussein, i dag er det et diktatur styrt av USA og deres allierte, blant dem Norge.

Palestina er også et okkupert land. Nå bygger okkupasjonsmakten, Israel, en mur rundt "sitt" land og sitt folk. En mur som kommer til å strekke seg 730 kilometer, og blant annet lukke ut Jerusalem fra Vestbredden. En mur som ikke tar hensyn til palestinske hus og byer, eller at familier blir

Indiske kvinner demonstrer for

splittet. En mur som klart strider mot folkeretten.

Coca Cola Company støttet George W. Bush sin valgkamp med flere hundre millioner dollar. Men det som virkelig har satt fart i den internasjonale boikotten mot dem, er deres beslaglegging av grunnvann fra India og fagforeningsdrapene i Colombia. Regjeringen i den indiske delstaten Kerala har gitt Coca Cola et fire måneders forbud mot bruk av grunnvann. Brusfabrikantens store vannforbruk har skapt tørke i området. Alle med et ønske om at også andre skal kunne drikke seg utørste, bør velge seg en annen tørsteslukker enn Coca Cola. Dette var en klar oppfordring fra Verdens Sosiale Forum.

Jeg innledet artikkelen med et spørsmål om forumet kanskje har utviklet seg til en stor hippie-festival. Ofte kunne det nemlig føles liki mylderet av dansende og syngende menneskerr. Mellom alle de gløddende engasjerte menneskene, som viet sine liv til arbeide for en rettferdig, fredelig og annerledes verden, kom jeg også i snakk med mennesker som tilsynelatende verken hadde mål eller mening med sin deltagelse på forumet. De synes bare det var spennende å se så mange mennesker fra så mange ulike deler av verden. Men kanskje hadde de også fattet en viktig del av poenget med et slikt forum. Nemlig å møte mennesker fra hele verden, dele erfaringer og tanker, og kanskje bygge broer for videre internasjonalt samarbeide.

etten til eget vann.

SOMMERLEIR

på Tromøya v/ Arendal 3. - 10.juli

Nei til Atomvåpen - Ungdom mot Atomvåpen

UMA-leiren starter mandag 5.juli.

Tema : Solidaritet og Fred.

Innledere fra forskjellige organisasjoner, diskusjoner, bading, sosialt samvær - aksjonsdag i Arendal m.m.

Teltleir i ungdomscampen - ca. kr. 50,- (inkluderer mat) per døgn. For overnatting inne i hus - ca. 100 per døgn.

Påmelding til NTA

tlf. 22050000

e-post: nei.til.atomvapen@online.no

For nærmere informasjon: Kontakt Katja Bratseth, leder i UMA.

tlf.71671804

e-post: katja_bratseth@hotmail.com

nei
TIL ATOMVÅPEN

AV EVEN SANDVIK UNDERLID

NYE REFORMER I VENEZUELA

Hugo Chávez - inne i sitt syvende år som president i oljelandet Venezuela. Fortsatt de fattiges helt og de rikes fiende.

Årevis med sabotasjevirksomhet og kuppforsøk fra den velstående opposisjonen i landet, har gjort stor skade på landets økonomi. Man kan virkelig si at det er mot alle odds dersom Venezuelas fattige får oppleve en gryende forbedring av sine levekår. Det siste året har vi vært vitne til at regjeringen og de lokale revolusjonære organisasjonene har intensivert sitt reformarbeid, og at arbeidet begynner å bære frukter. Bevegelsen for den femte republikk viser tydeligere at den er villig til å utfordre nyliberalismen, USA og de internasjonale finansinstitusjonene. Denne artikkelen vil se nærmere på noen sentrale reformer som har blitt iverksatt i Venezuela.

Storsatsning på utdanning

Misión Robinson - kampanjen for å lære alle venezuelanere å lese og skrive - nærmer seg nå fullføring. Kampanjen er lagt opp etter modell fra den kubanske alfabetiseringskampanjen, som i sin tid ble belønnet med en pris fra FN-organisasjonen UNESCO for sine resultater. En million av Venezuelas innbyggere har så langt bestått kurset, mens 500.000 flere ventes å ha fullført innen august i år. Parallelt med alfabetiseringskampanjen opprettes bibliotek og internettkafeer over hele landet, mens en eske inneholdende en rekke klassiske litterære verk - trykket i avisformat av økonomiske årsaker - deles ut i fattigstrøkene.

600.000 skoleelever som av ulike årsaker har droppet ut av skolen har fått tilbud om å gjenoppta skolegangen. Over 600 nye skoler har blitt opprettet og over to tusen pusset opp og gjort om til såkalte bolivariske skoler. Her er skolepenger avskaffet og elevene får tre måltid om dagen.

De nye skolene drives i tråd med en ny og mer frihetlig pedagogikk. Sammenliknet med det gamle latinamerikanske undervisningsparadigmet, hvor kunnskap er noe som skal "bankes inn" i elevene, er kontrasten betydelig. Her finnes større grad av valgfrihet, og fokus på opplæring i individuelt og kollektivt ansvar. Skolene skal åpnes mot nærmiljøet, hvor elevene inspireres til og kan bidra med sosialt arbeid. Foreldre trekkes inn i skoledriften, bl.a. gjennom en symbolsk betalt turnusordning hvor de hjelper til med å tilberede maten elevene får.

Disse tiltakene koster. Utdanningsbudsjettet har blitt mer enn doblet under Chávez presidentperiode og nærmer seg nå et mål stilt opp av UNESCO - 7% av landets statsbudsjett skal brukes til utdanning. En strengere håndheving av eksisterende skattelovgivning gjør at de mest velstående venezuelanerne betaler en større del av kostnadene. Videre skal en ny lov bekjempe "svinn" i det statlige oljeselskapet Petróles de Venezuela (PDVSA). Lenge gikk bare 20% av inntektene tilbake til statskassen.

Opprustning av helsevesenet, bekjempelse av arbeidsledighet og intensivering av jordreformene

Sosialistisk fremtid har tidligere (nr. 2 / 2003) omtalt hvordan soldater i Venezuela blir satt til bygging av helsesentre og veier, og at de kan ta en del av æren for et massivt sosialt boligbyggingsprosjekt. Så langt har over 150.000 boliger for fattige blitt reist. Militæret bistod også under en vaksinasjonskampanje som har ført til en dramatisk nedgang i barnedødeligheten i landet. I tillegg arbeider nå mer enn 10.500 cubanske helsearbeidere i Venezuela - disse sikrer gratis grunnleggende helsetjenester for millioner av mennesker. 5.000 venezuelanere har blitt behandlet for alvorlige sykdommer på Cuba, en hjelp de

ellers aldri ville ha hatt råd til. Venezuela har nå for første gang et nasjonalt helsevesen, riktignok mangelfullt. Å bekjempe arbeidsledigheten er en forutset-

Undervisning ved en nyåpnet bolivarisk skole i Caracas, hovedstaden i Venezuela.

ning for å avhjelpe de mange sosiale problemene Venezuela sliter med. Derfor har det nå blitt iverksatt et ambisiøst sysselsettingsprogram, som tar som mål å redusere arbeidsledigheten fra 15% til 5% i løpet av 2004. Staten skal gå aktivt inn og opprette arbeidsplasser, ikke minst innenfor matproduksjon, i skolevesenet og i forbindelse med sosialt arbeid. Lykkes programmet vil det kunne få store ringvirkninger for eksempel i form av redusert kriminalitet og økonomisk vekst.

Velstående venezuelanere som lever i selvbestemt "eksil" i USA har sendt brev til utenriksdepartementet hvor de oppfordrer til invasjon av Venezuela, med henblikk på å sette inn et styre som tjener deres interesser igjen.

enge utlovde jordreformer har blitt forsinket på grunn av hard motstand fra mektige jordeiere, en også på grunn av korrupsjon og politisk otvilje i deler av statsapparatet.

Ålsetningen har hele tiden vært å dele ut så mye som mulig av landets mange ubrukte, dyrkbare områder til jordløse bønder. En rekke virkemidler har blitt tatt i bruk for å få fart på prosessen. Medlemmer av Chávez' stab har fått eskjedd om at de ville få sparken dersom de ikke fulgte opp kampanjen mer aktivt. Innen august 2003 hadde 1.340.000 hektar jord blitt utlevert til 62.800 jordløse bønder, som ble tilbudt økonomisk hjelp for å starte opp matproduksjon. Jordreformene ser ut til å gå fremover sakte, men sikkert, med et mål om å få omfordelt 3 millioner hektar.

Utenriksdepartementet i USA planlegger å styrte Venezuelas regjering

Bush-regimet har fra første stund hatt et hatforhold til den lovlig valgte regjeringen i Venezuela. Or USAs maktelite representerer dagens Venezuela en trussel mot fortsatt kontroll over Latin-Amerika. Venezuela har foruten interne reformer lagt ned et stort arbeid i kampen for latinamerikansk enhet og frigjøring fra neokoloniale bånd. Landet er strategisk viktig som den eneste største leverandøren av olje til USA.

I de siste månedene har det fremkommet en del opplysninger som knytter Bush-regimet til et mislykket kuppforsøk mot Hugo Chávez i april 2002. USAs makt-elite forsøker nå å isolere Venezuela internasjonalt, blant annet gjennom en omfattende diskrediteringskampanje mot landets regjering.

I januar i år påstod Associated Press Writer i et nyhetsbulletin at det finnes en hemmelig samarbeidsavtale mellom Cuba og Venezuela med formål å "destabilisere demokratiske regjeringer" i Latin-Amerika. Kilden til opplysningene

skal være sentralt plasserte medlemmer i den amerikanske statsadministrasjonen - som nekter å stå frem med navn.

Venezuelas regjering skal i følge den samme avisen ha støttet opprøret i Bolivia mot den USA-vennlige, nå avsatte, presidenten Gonzalo Sanchez de Lozada. At misnøyen med den nyliberale politikken kan ha utløst opprørene fremstår tydeligvis som en fremmed tanke. I samme nyhetsoppslag hevdet det videre at Venezuela har bidratt med materiell til opprørsbevegelsene FARC og ELN i Colombia, og videre venstreorienterte organisasjoner i El Salvador, Ecuador og Uruguay.

Beskyldningene slutter ikke med det: Venezuela skal under Chávez-regjeringen ha blitt en samlingsplass for østeuropeiske sikkerhetsagenter og vesteuropeiske venstre-radikale. President Chávez påstås også å ha utstedt identifikasjonspapirer til tusener av mennesker fra Midtøsten - mennesker som på grunn av sitt fødested alene oppfattes som potensielle terrorister i USA. Sist men ikke minst - det skal også ha funnet sted et "mistenkelig besøk" på Nord-Koreas ambassade på Cuba.

Massemedia på USA og den gamle maktelitens side

I Venezuela er over 90% av de store tv-kanalene og avisene eid av landets velstående og USA-vennlige elite. Chávez er med andre ord i en nokså særegen situasjon når han fortsatt nyter en veldig popularitet - til tross for daglige hetskampanjer i landets dominerende media.

Hva sier så media i Venezuela om presidenten og hans radikale regjering? Bortsett fra å gjenta anklagene fra USA, følger de opp med hjemmelaget og ennå mer platt propaganda: Chávez er konemishandler, "narkoterrorist" og har en hemmelig seksuell dragning mot Fidel Castro...

Våpentransport og økonomisk bistand til opposisjonen

Hvem er det egentlig som forsøker å destabilisere og styrte folkevalgte regjeringer i Latin-Amerika? En kan med god grunn stille seg dette spørsmålet. Velstående venezuelanere som lever i selvbestemt "eksil" i USA har sendt brev til utenriksdepartementet hvor de oppfordrer til invasjon av Venezuela, med henblikk på å sette inn igjen et styre som tjener deres interesser. Nylig ble en hemmelig ammunisjonslast fra Miami oppdaget ved Venezuelas grenser, mens USA overfører store pengebeløp til venezuelanske opposisjonsgrupper.

Det som er sikkert er at millioner av venezuelanere er villige til å forsvare landets demokratiske valgte regjering. Tross motgang og mange midlertidige nederlag har den gitt håpet tilbake til et folk som har lidd under nød og elendighet i så altfor mange år.

www.afrika.no

Africa News Update

få afrikanske nyheter fra afrikanske kilder

Intervju med Dr. José Bell Lara: Sosialismen må gjenoppfinnes

AV EVEN SANDVIK UNDERLID

José Bell Lara er sosiolog og doktor i filosofi ved Universitetet i Havanna. Han har en rekke bokutgivelser bak seg, og har mastergrad i sosial utviklingsteori. Som ung deltok han i kampen mot diktatoren Batista, og har etter revolusjonen blant annet innehatt verv som leder for en kommune. Da Sosialistisk fremtid møtte ham i Havanna, var det særlig hans tanker om Cuba og landets fremtid vi var interessert i.

Cuba har overlevd 45 år med aggresjon fra USA, verdens mektigste land. Cuba har også overlevd realsosialismens sammenbrudd, til tross for de alvorlige økonomiske problemene som fulgte. Hvordan har dette vært mulig?

Jeg må her svare ut fra egen erfaring. Jeg tror at det første man må huske på er at den cubanske revolusjonen er autentisk. Man gjennomførte revolusjonen for å fullføre prosessen mot frigjøring. Frigjøringsprosessen ble hemmet av USAs intervensjon ved slutten av det 19. århundret. USA kontrollerte landet i mer enn 50 år. Først da revolusjonen triumferte i 1959, ble Cuba virkelig en uavhengig nasjon. Videre har revolusjonen løst befolkningens mest grunnleggende problemer: Tilgang til arbeid, gratis helsestell og utdanning for alle har gitt en stor grad av sosial sikkerhet. Dessuten har revolusjonen gitt folk verdighet. Etter revolusjonen utviklet det seg en rekke verdier i befolkningen - spesielt på solidaritetens område. Alt dette vil man miste dersom man mister revolusjonen. Dette er en viktig del av forklaringen på at Cuba har forblitt sosialistisk.

Revolusjonen er folkets verk, det er viktig å

huske på. Deltakelsen karakteriserer den cubanske revolusjon. Politikken fungerer på en annen måte, hvor det ikke bare er å stemme hvert fjerde år. Politikk på Cuba dreier seg, utover å velge representanter, om å delta aktivt - å gjøre ting. Vi cubanere har bare det vi selv makter å skape. Politikken følger majoritetens logikk, eller tenkning. Dette har gjort det mulig å overleve aggresjonen fra USA. Revolusjonen er ikke bare et spørsmål for lederne eller militære, men hele folket.

Cuba har et sosialt sikkerhetssystem som imponerer, men den økonomiske situasjonen for de fleste innbyggerne er fortsatt svært vanskelig. Ser du muligheter for å overkomme problemene som oppstod etter sammenbruddet i de sosialistiske økonomiene i Øst-Europa?

Vi har utvilsomt mange vanskeligheter her. Fremfor alt er disse et produkt av USAs blokade. Dersom det ikke fantes noen blokade, ville problemene ha vært færre. Men - til tross for blokaden og aggresjonen siden 1959 har ikke økonomien sluttet å vokse. Det pågår en sakte gjenreisningsprosess. Det er utvikling innen ulike områder av økonomien - turisme, høyteknologi, medisin... alt med en målsetting å endre landets produktionsstruktur. Landet må både øke sine inntekter og gjøre bedre fordeling mulig. Endringene kommer ikke over natten. Men det er altså i denne retning landet arbeider. Det er mange initiativer på gang for å forbedre den økonomiske situ-

asjonen på Cuba.

Du nevner fordelingsdimensjonen - økonomisk vekst i et land betyr jo ikke nødvendigvis at vanlige folk får det bedre?

Det finnes mange land hvor økonomien vokser fort, mens folket har det dårlig. Det er bare å ta et blick på Latin-Amerika - eller Afrika. I Latin-Amerika lever 44% av befolkningen i fattigdom. I mange land mangler store deler av befolkningen penger til den enkleste ernæring... På Cuba ønsker vi å ha et sterkt fokus på fordeling - ikke bare vekst. Cuba har for øyeblikket 15.000 leger utstasjonert i fattige

land. Hvilket annet land enn Cuba kunne sende 15.000 leger til land i den tredje verden? Ikke engang USA. Mange av legene våre befinner seg på vanskelige og farlige steder...

der...

For at landet skulle overleve krisen på nittitallet gikk man med på enkelte tiltak som ikke sammenfalt med den cubanske revolusjonens prosjekt, blant annet innføringen av dollar som parallellvaluta. Det finnes kjeder av butikker som selger dollarprodukter. Dette har skapt økte økonomiske skiller mellom folk. Men det blir satt i gang tiltak for å bekjempe denne tendensen. Varer som omsettes for dollar skattlegges. På samme måte må bedrifter som selger tjenester i dollar betale skatt til staten. Disse skattepengene finansierer sosiale tiltak.

Alle cubanere får månedlig tildelt en rasjon

Skolegang og helsestell er faktisk grunnleggende menneskerettigheter!

Man kan ikke utelukke at et lands borgerlig demokratiske tradisjoner og ordninger kan brukes til å gjennomføre større samfunnsendringer. Hvem kunne sagt for 10 år siden at Hugo Chávez kunne benytte representasjonssystemet i Venezuela til å endre situasjonen så drastisk?

basisvarer som de kan handle til en svært lav pris - bl.a. ris, bønner, brød og sukker. En halv kilo ris koster for eksempel 20 cubanske centavos (ca. 8 norske øre). De rasjonerte matvarene dekker halvparten av det nødvendige kaloribehovet. I tillegg har man rimelige statlige kantiner, ofte i nærheten av studiesteder og arbeidsplasser. Her kan man få et måltid for 50 centavos.

Noen utvidelser og forbedringer av de sosiale ordningene har kommet de siste årene: Fra og med 2000 har alenemødre mottatt ekstra hjelp. Skolene har innført et nytt gratis mellommåltid. Gravide får økt bistand fra staten. Studiestøtten er forbedret. Flere eksempler kunne nevnes. Man har også økt lønnsnivået for enkelte yrkesgrupper, for eksempel helsepersonell og lærere. Større lønnsøkninger kan imidlertid ikke komme over natten. Det er en gradvis prosess, som avhenger av økonomien som helhet.

Vi har sett ulike modeller, ulike interpretasjoner av sosialismen tidligere. Hvordan forestiller du deg fremtidens sosialisme - på Cuba og i verden? Hvilke karakteristika vil denne sosialismen ha?

Jeg tenker at sosialismen må gjenoppfinnes. Den må ha to grunnleggende hovedpunkt. 1) Markedet må ikke dominere menneskets liv. Økonomien skal tjene hele folket. 2) Det andre er: Solidariteten. Når man snakker om sosialisme, snakker man om en ny type menneske. Man kan ikke se på enkeltmennesker som om de ikke tilhørte en større sosial kon-

tekst. Samtidig må sosialismen være et produkt av deltakelse. "Med alle og for alles beste", det var republikken José Martí [cubansk poet og frigjøringshelt] ønsket.

Dette er ideer. Hvordan de skal realiseres, avhenger av hvert lands historie og kontekst. Man kan ikke lage én modell - og innføre den over alt.

EUs politikk må bli realistisk, den må respektere den cubanske revolusjonen.

Man kan ikke utelukke at et lands borgerlig demokratiske tradisjoner og ordninger kan brukes til å gjennomføre større samfunnsendringer. Hvem kunne sagt for 10 år siden at Hugo Chávez kunne benytte representasjonssystemet i Venezuela til å endre situasjonen så drastisk?

Cuba har vært utsatt for mye kritikk med hensyn til temaet menneskerettigheter, og i forbindelse med demokratispørsmålet. Først og fremst har det vært de høyt utviklede og rike landene som har kritisert Cuba. Hva er ditt perspektiv på denne kritikken?

Jeg oppfatter ikke dette som noe annet enn en kampanje ledet av USA. Hvem skriver om menneskerettigheter i Thailand, Saudi-Arabia, på Marshalløyene eller i Brunei? Eller i Marokko - som befinner seg nært Europa? Hvorfor er det ingen som snakker om men-

neskerettighetsbrudd som finner sted i disse landene? Ingen kan påstå at det forekommer forsvinninger eller politiske drap på Cuba. I Colombia er det flest kidnappinger i verden. Like fullt anses det som et demokratisk land. Se på analfabetismen, eller fraværet av helsestell i så mange land. Skolegang og helsestell er faktisk grunnleggende menneskerettigheter! Cuba er under systematisk økonomisk krigføring fra USA. Det har gjort situasjonen svært vanskelig her. Like fullt - du kan gå rundt i Havanna når som helst uten at noen dreper deg.

Vårt demokrati er organisert annerledes. Det er i virkeligheten en regjering for folket og av folket - i et underutviklet land. Det er dette som er den virkelige årsaken til at de angriper Cuba.

Til sist: Hva kan vi som bor i Europa gjøre for å bistå det cubanske folk?

Først og fremst - spre informasjon om den cubanske virkeligheten. Dessuten må det arbeides for å endre EUs negative politikk overfor Cuba, en posisjon som for øvrig ble introdusert med Aznar. Vi snakker her om en mann som løy for å dra landet sitt ut i krig. EUs politikk må bli realistisk, den må respektere den cubanske revolusjonen. Ellers er alle initiativer viktige, for eksempel støtte for de fem cubanerne som urettmessig sitter fengslet i USA.

GLOBALISERINGEN OG USAS MILITÆRE VERDENS

"En svært ung jente forteller, med redsel i blikket, at de alle har blitt rammet av en sykdom. En lungesykdom som de ikke vet navnet på eller hvordan de skal helbrede. Det tar en stund for øynene å venne seg til mørket inne i klesfabrikken utenfor byen Phnom Penh i Kambodsja, en fabrikk som leverer klær til Lindex. Jeg drar automatisk etter pusten når jeg går inn i fabrikken der omkring 500 jenter sitter og syr, dager og kvelder, hverdag som helg. Luften er tjukk av damp fra tusener av klesplagg som blir sydd her hver dag og det lukter sterkt av kjemikalier som finnes i tøyet. Fuktigheten og varmen i Kambodsjas tropiske klima bidrar til at det er vanskelig å puste." (Världen i din ficka. Fattiga sömmerskor och rika företag, Carina Carlström, 2000).

I det siste tiåret har vi levd i en periode som av mange kalles globaliseringen av økonomien. Andre mener at det er den samme gamle USA-imperialismen nå som før 1989. Hva betyr da globalisering? Percy Barnevik som var sjef for Asea Brown Boveri uttrykte seg ved en anledning på følgende måte: "Globalisering er bedriftenes frihet til å investere hvor og når vi vil, å produsere hva vi vil, å kjøpe og selge hva vi vil, å gjøre innskrenkninger og lage arbeidslover eller andre samfunnsreguleringer så små som mulig".

Globaliseringen eller imperialismen kan deles inn i tre ulike perioder. Den første var Europas kolonialisering av den tredje verden. Denne perioden varte helt fram til slutten på andre verdenskrig. De fleste kolonier ble da politisk selvstendige, men forble i et økonomisk avhengighetsforhold. Den andre perioden innebar en internasjonal arbeidsdeling som startet på begynnelsen av 70-tallet.

Produksjonsbransjer som f. eks. tekstil, elektronikk, leker og sko ble flyttet bl.a. til lavkostnadslandene Sør-Korea, Malaysia, Filippinene, Mexico og Taiwan. I den perioden vi i dag lever i har nyliberalismens trossetning blitt at globaliseringen er den eneste mulige økonomiske teori - "There Is No Alternative" forkortet som TINA.

Gjennom det Internasjonale Pengefondet (IMF) har det blitt satt krav til strukturtilpassning, krav til frie investeringer, bortfall av rettigheter og privatiseringer som har ført til at mange lands økonomi vil rase sammen uten krig. Strukturtilpassning er altså helt enkelt krig med andre midler.

Den globale omstruktureringen startet på begynnelsen på 90 - tallet og råvareindustrien ble flyttet til lavkostnadslandene i en rasende fart. De finnes nå i alle u-land, og i de tidligere sosialistiske landene i Øst-Europa, Russland og til og med i Kina. I 1995 ble boken *Silke og stål* publisert. Der blir det beskrevet hvilke konsekvenser denne omstruktureringen har for kvinner bl.a. i Sør-Korea, Filippinene, Hong Kong, Singapore, India og Bangladesh. Mennene får som oftest fast ansettelse, fremgår det i rapporten. De svært unge kvinnene får ansettelse, men avskjediges når de gifter seg. De gifte kvinnene som tar hånd om og har ansvaret for barn, foreldre og søsken er de billigste og mest fordelaktige å ansette. De tar hva de får, og arbeider dermed for nesten ingenting og har ingen rettigheter. De tilbyr omsorgsarbeid i hjemmet, arbeider deltid, tar tilfeldige jobber på for eksempel Mc Donalds restauranter, arbeider på sex-klubber eller prostituerer seg.

Strukturtilpassning er [...] helt enkelt krig med andre midler.

Men det finnes også en annen type globalisering, globalisering nedenfra. I løpet av 90-tallet vokste en ny verdensomfattende sosial bevegelse fram mot røverkapskapisme og de multinasjonale selskaperes tyranni. Denne bevegelsen skaper det som Verdensbanken, Det Internasjonale pengefondet, og WTO frykter mest av alt - nemlig kunnskapsrike og handlekraftige mennesker. Seattle var veiskillet: "I dag skriver vi oss inn i historiebøkene. Dette er den første dagen i en lang marsj", sa lederen for Teamster, en nordamerikansk, fagforeningsorganisasjon.

De indiske småbrukernes bevegelse er et annet eksempel på motstand. De gikk imot patenteringen av Meemtråden. En mangemillionær fra USA, Tony Larsson, tok patent på tråden og alt som kunne lages av den og solgte den til det multinasjonale selskapet W. R. Grace. Indere skulle så tvinges til å betale lisensavgift om de ville utvinne noe av tråden. *Vandana Shiva*, tok opp kampen mot dette. Hun er inder, fysiker, feministisk miljø- og menneskerettsaktivist og grunnlegger av et frittstående forskningsinstitutt, Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy. Hun startet og vant prosessen mot denne biologiske piratvirksomheten innenfor USAs patentverk.

I de land som hadde en sosialistisk økonomi, men ble tvunget gjennom det kapitalistiske stålbandet er Øst-Tyskland et eksempel på hvordan utviklingen har gått for kvinnene. De var representert innen alle yrkesområder før 1990. I dag har den gamle patriarkalske kapitalistiske strategien blitt brukt for å sende kvinnene hjem. Arbeid, daghjem og sosial sik-

AV AGNETA NORDBERG

ERREDØMME

kerhet har forsvunnet. Mange kvinner er svært bitre over at deres yrkeskompetanse og erfaring ikke blir tatt i bruk. Lignende situasjoner finnes også i Russland. Store opinionsundersøkelser som har blitt gjort blant befolkningen i Russland viser, ikke overraskende, at ¾ av de spurte anså det sosialistiske styresettet som hadde vært, bedre til å skape gode sosiale og økonomiske forhold for befolkningen.

Det hevdes at den globale frihandelen gir oss fred. Dette er bare en myte. Markedet vokste ikke fram gjennom vanlig byttehandel som forsvarerne av frihandel påstår. Ved frihandelens mest fremgangsrike dager på 1800-tallet, pågikk den mest brutale volden mot bønder og vevere i India, urbefolkningen i Latin-Amerika og gjennom USAs handel med slaver fra Afrika.

Militariseringen og globaliseringen

George Kennan, arkitekten bak USAs kaldkrig-doktrine ga i 1948 følgende råd til USAs politiske ideologer: "Vi har 40 % av verdens rikdommer men bare 6,3 % av jordens befolkning. I en slik situasjon kan vi ikke unngå å bli mål for misunnelse og forbitrelse. Vår virkelige oppgave under den kommende tidsperiode er å finne en måte å opprettholde denne urettferdigheten. Vi må ikke forbedre oss og tro at vi kan holde oss til idealisme og veldeighet. Vi må slutte å snakke om vage og

urealistiske mål som menneskerettigheter, økt levestandard og demokratisering. Den dagen er ikke langt unna da vi må benytte oss av rent maktspråk. Desto mindre vi hindres av idealistisk språkbruk, desto bedre".

USAs rene maktspråk har blitt manifestert rundt om i verden siden slutten på andre verdenskrig. Bare fem år etter George Kennans råd, passet CIA på at den demokratisk valgte

Mossadeq ble styrtet i Iran og Shah Reza Pahlavi ble innsatt. Under hans regime utførte det hemmelige politiet de mest forferdelige folkeforfølgelser. Vi kjenner også til de mange grusomhetene i Latin-Amerika, Sentral-Amerika og Midtøsten, der USAs marionettregimer ble innsatt. Flere av dem var trenet til sine oppgaver ved School Of Americas i USA,

som også blir kaldt morderskolen.

USAs militærindustri er den industrien som har størst innvirkning på USAs økonomi. Mer enn en tredjedel av alle ingeniører og forskere arbeider innenfor sektorer som har tilknytning til militæret. Mange stater i USA er nesten helt avhengige av den militære industrien som gir arbeidsplasser til et stort antall arbeidere. De aller største foretakene for militærutstyr med Boeing, Lockheed Martin og TRW i spissen, holder til i USA. De har bidratt

til NATOs utvikling gjennom en nær og intens lobbyvirksomhet og økonomisk kampanjestøtte til senatorer og kongressmedlemmer under valgene. Øst- og Sentral-Europas fattige land er de mest lukrative markedene. Disse landene blir nå tvunget til å ta opp millionlån for å kjøpe våpen og annen militærutrustning for å oppnå NATO-standard. Det fattige landet Romania lånte f.eks. 80 millioner dollar av banker i USA for å kjøpe radaranlegg.

"Globaliseringsveien feier ubønnhørlig bort den bestående ordningen. Vi må bestemme oss for hva vi vil ha igjen. Land lager nå lovene for det tjuende århundret og bygger grunnmuren for sikkerhet og rikdom for dem som lever i samsvar med disse regler, men isolerer de som utfordrer dem utenfra". (President Clinton)

Dette utsagnet gir oss et perspektiv på hva som hendte både i Jugoslavia, Afghanistan og Irak. I New York Times skrev Tom Friedman en kronikk der han sier: "En holdbar globalisering krever en stabil geopolitisk maktstruktur som ikke kan opprettholdes uten en aktiv medvirkning fra USA. Alle tekniske framskritt som Silicon Valley utviklet, all handel og finansiell integrasjon som den fremmer og all den rikdom som den genererer, kan bare utvikles i en verden som er stabil på grunn av en velvillig supermakt som har sin hovedstad i Washington DC. Markedets skjulte hånd kan ikke fungere uten den skjulte knyttneven. Mc Donalds kan ikke blomstre uten Mac Donell Douglas - foretaket som produserer stridsflyet F-15. Den skjulte knyttneven som gjør verden til en søker for Silicon Valleys teknologi heter USAs armé, USAs flyvåpen og USAs flåte og marinekyststyrker".

Og, kunne han ha lagt til - USAs globale basesystem og kjernevåpenstyrker.

I 1996 befant jeg meg utenfor portene til Nevada prøveområde der jeg sammen med andre demonstrerte mot de nye typene av kjernevåpenprøvesprengninger som skulle gjøres der. På et skilt kunne vi lese *Bechtel Corporation Nevada Test Site*. Bechtel er privat selskap som har fått i oppdrag å drive prøveområdet, som er like stort som Danmark til sammen. Bechtel Corporation gjør ikke bare det. Bechtel er en av verdens største konstruksjons- og ingeniørfirma. Selskapet driver telekommunikasjonsanlegg, vannsystemer, olje- og kjemiske fabrikker, oljeledninger, kjernekraftverk, gruver og prosjekt for den sivile infrastrukturen.

Dette foretaket privatiserte vannet i Bolivia og økte vannprisene slik at et månedsforbruk av vann for en familie kostnadsmessig ble tilsvarende to ukers matforbruk. Befolkningen protesterte og stengte veiene til Cochabamba i flere uker og selskapet ble tvunget til å forlate Bolivia. Selskapet har nå stevnet den bolivianske stat. Bechtel Corporation, er et godt eksempel på hvordan de multinasjonale selskapene og den globale militariseringen er forutsetninger for systemets eksistens. Selskapet har spesialisert seg på alt som har med kjernteknologi å gjøre. Bechtel arbeider for USAs armé, flåte og flyvåpen.

CIA og Bechtel står hverandre svært nær.

De har vært på rett sted til rett tid for å dra fordeler av nye fordelaktige politiske situasjoner etter militærkupp som har blitt arrangert av CIA i samarbeide med Pentagon. Bechtel og CIA samarbeidet for å styrte de demokratisk valgte lederne i Iran og Indonesia. Ledere

som ble tilsatt etterpå var villige til å åpne landet for USAs investeringer. De iscenesatte ufattelige grusomheter mot befolkningen i de respektive landene. Alt for å legge til rette for de multinasjonale selskapene. Det samme hendte f.eks. i Tyrkia etter det brutale militærkuppet i 1980, der de multinasjonale selskapene ble tilbudt gode vilkår for å etablere seg.

WTO er det sentrale organet for globaliseringen. Deres handlinger påvirker praktisk talt

Bechtel privatiserte vannet i Bolivia og økte vannprisene slik at et månedsforbruk av vann for en familie kostnadsmessig ble tilsvarende to ukers matforbruk.

alle områder i samfunnet.

I artikkel 21 i General Agreements on Tariffs and Trade (GATT), som er WTOs viktigste dokument, slås det fast at et land ikke kan hindres i å gjøre noe som de anser som viktig for å beskytte sine grunnleggende sikkerhetsinteresser. Det gjelder handel med våpen, ammunisjon og alt som har å gjøre med et lands sikkerhetspolitikk. Dette unntaket gjør det mulig for de rike, industrialiserte landene å unngå WTOs regler gjennom å bruke militærbudsjettet for å støtte selskaper, fremme regional utvikling gjennom forsvarskontrakter og opprettholdelse av industrikunnskapen gjennom våpenforskning og utvikling. En liten gruppe rike og mektige land kontrollerer

WTO, NATO og IMF. Disse landene står samtidig for 98 % av kjernevåpenarsenalet, gir ut 75 % av de 800 milliarder kroner i militærutgifter pr. år i verden og står for 87 % av våpenhandelen.

Etter slutten på den andre verdenskrig anla USA militærbaser rundt hele Sovjetunionen for å omringe territoriet. I 1947 fantes det 400 militærbaser, flere med kjernevåpen i bl.a. Japan, Sør-Korea, Filipinene, Diego Garcia, Tyrkia, Saudi-Arabia, Vest-Europa og Nord-Afrika. På 90-tallet, etter slutten på den kalde krigen har USA bygd ut sitt militære kontrollsystem med baser i Kosovo, Sentral-Asia, Colombia, Brasil, Ecuador og Peru. USA utøver i dag press mot Bolivia og Argentina for at de også skal opprette baseanlegg.

Verdensrommet er neste mål. Flere land rundt om i verden oppfordres av Bush-administrasjonen til å stille sine baser til disposisjon for å følge opp krigen i rommet. I desember 2002 søkte USA formelt om å få benytte avlytningsbasene Menwith Hill og Fylingdales i Storbritannia for sine militære romplaner.

Mennesker har begynt å protestere. Rundt om i verden og til og med i Sverige gjennomføres demonstrasjoner mot disse planene. I California finnes det en flybase der flyvåpenet trener på oppskyting av raketter som ett ledd i krigen i rommet. Der demonstrerte befolkningen. Et av bannerne bar dette budskapet: "Militarisering av rommet er globaliseringens politistyrke."

USAs militær sier selv i publikasjonen "Vision 2020" utgitt av US Space Command, et reklameblad for krigen i rommet - "Kløften mellom de som har og de som ikke har kommer til å øke. I den anledning må verdensrommet bru-

kes i krigføring".

Krigen mot Irak må sees med bakgrunn i dette. Mange ser på det som selvfølgelig at det handler om kontroll over de store oljereservene, og ikke om Irak har masseødeleggelsesvåpen eller ikke. Men det er ikke bare oljen det handler om. USA har råd til å kjøpe all den oljen som de behøver. Det handler i større grad om kontroll over hele Midtøsten gjennom å installere ett USA-vennlig regime i Irak. Om USA anser seg selv som berettiget til å straffe et land som bryter FNs resolusjoner med bombing burde jo Israel, logisk sett, være det første bombemålet. Med tanke på de utallige FN-resolusjonene Israel har brutt. Israel er til og med det landet i Midtøsten som har de største lagrene av kjernevåpen, kjemiske våpen og andre sofistikerte våpen.

Skulle man være konsekvent, skulle ikke da også Marokko bombes? Marokko har okkupert Vest-Sahara siden 1975, i strid med FNs resolusjoner. Eller hva med Tyrkia som utførte etnisk rensning i den østre delen av landet gjennom å utslette 3000 landsbyer i de østlige områdene og drive hundretusener av mennesker på flukt? Altså handler USAs bombing av Irak ikke om hva Irak har gjort eller ikke gjort. Det handler om makt over området. Helhetlig dominans. Vi må protestere sterkt mot dette.

TILLEGGSBEMERKNING FRA OVERSETTEREN

Jeg vil med denne oversettelsen av Agneta Nordbergs artikkel støtte opp om hennes appell. Om å protestere sterkt og arbeide hardt for å motvirke det som nå foregår i vår verden (både på jorden og i verdensrommet). Vi må stoppe denne forferdelige utviklingen. En utvikling som i hovedsak blir styrt av supermakten USA. Et land som bruker alle sine (og andres) ressurser på å holde på den makt de allerede har, og videreutvikle den. Og samtidig verne om det kapitalistiske samfunnet (som vi også er en del av). Alt dette mens det i verden dør millioner av mennesker, av mangel på rent vann, mat, medisiner og annet som for oss er en selvfølge. Og alt dette, kort sagt, på grunn av at det store flertall i verden i dag (de i den 3. verdenen, som vi liker å kalle det, som om vi snakker om en annen planet), selv ikke får nytte godt av sine egne ressurser eller styre sine land etter sin egen politikk.

Jeg vil med dette også sende en oppfordring til presten og statsministeren Bondevik, som nå er med på å støtte opp om USAs okkupasjon av Irak: Om å hente hjem de norske soldatene, og slutte å være USAs løpegutt.

- Katja Bratseth

dilettant.no

**De eneste som er
garantert trykkefri-
het er de som eier
et trykkeri**

Markens grøde

Sjølberging
Naturvennlig husbygging
Matauk

sjolberg@online.no

Mot individenes rike?

Sosialister bør ønske seg mer individualitet, ikke mindre.

AV REGI THEODOR ENERSTVEDT

Jeg vil tale i store bokstaver.

Svar: Før var det mer fellesskap og mindre egoisme. Spørsmål: Når var før? Hva er fellesskap? Hva er egoisme?

Hvis før er hele menneskehetens historie før nåtiden, så var det ikke mer fellesskap før, men andre typer fellesskap. Jo lenger tilbake i historien, desto mindre samarbeid og arbeidsdeling og derfor også mindre individualitet. Det er utvikling av spesialisering, av spesifikke ferdigheter hos det enkelte menneske som skaper gjensidig avhengighet, altså både fellesskap og individualitet. Før var det mindre av den spesifikke formen for individualitet som vi kaller for egoisme, men ikke fordi det var mer fellesskap, men fordi fellesskapet var lite utviklet.

Vår planet er i dag preget ikke bare av kulturelt mangfold, men også av en enhetlig, sammenhengende utvikling. Det finnes ingen områder som er helt isolert eller utenfor. Denne utviklingen er kjennetegnet av stadig mer komplekse teknologiske og sosiale forhold. Økt kompleksitet (arbeidsdeling, samarbeid, fellesskap, individualitet) er på det nåværende trinn av vår planets utvikling menneskehetens uavvendelige skjebne.

Treplogens tenking

Ideologi: Når jeg gjør noe for fellesskapet er jeg altruist (ofrer meg for andre), når jeg gjør noe for meg selv er jeg egoist. Ingen vil ofre seg selv.

Ingen samfunn har noensinne bygget på en slik ideologi, et slikt samfunn ville umiddelbart ha gått til grunne.

Dagens kapitalistiske samfunn er et høyt utviklet fellesskap (samarbeid på høyt nivå) med et utrolig mangfold av individualiteter (yrker, identiteter, stor variasjon i virksomheter). Til PC'en svarer en bestemt tenkning og bestemte følelser - kjennetegnet av felles horisonter, dybde, variasjon, skapende prosesser, *individuelle livsprosjekter*.

De stater som hittil har forsøkt å bryte med

kapitalismen var stater med lav grad av kompleksitet - lavt utviklet teknologi, arbeidsdeling, samarbeid, sosial organisering og dermed også et lavt individualitetsnivå. Til treplogen hører en bestemt tenkning og bestemte følelser - kjennetegnet av få felles referanser og lite mangfold: En milliard kinesere i blå dresser med rød bibel.

Forsøket på å bryte med kapitalismen var et heroisk, et heltmodig og idealistiske prosjekt som en gang for alle har vist at det ikke er mulig "å skifte ut ånden" raskere enn virkelige endringer i forholdet menneske - maskin - menneske. I tragedien dør helten.

Tilbake til Marx

*Hva er det særegne ved individualiteten i kapitalismen? En forståelse bygget på Marx ser *tvetydighet* som utviklingens viktigste trekk.*

Et kapitalistisk samfunn i dag har ikke i seg bare den kapitalistiske produksjonsmåtenes fremskritt i forhold til tidligere produksjonsmåter, men også andre produksjonsmåter og hele den kjempende menneskehets progressive arv. Forståelsen av denne *mangetydigheten* og *det motsetningsfylte* ved kapitalismen som system bør ligge til grunn når vi vurderer forholdet mellom kapitalisme og individualitet.

Individuelle livsprosjekter

Det særegne ved individualiteten i de lengst utviklede kapitalistiske sentra er på den ene side:

- at det store flertall - mer og mer også kvinnene - har fått høve til å ha et individuelt livsprosjekt (i alle tidligere samfunn beholdt noen få, stort sett menn) - muligheten til *selvrealisering*.
- at mange menneskers produktive virksomhet blir styrt av middel-mål-tenkningens rasjonalitet, instrumentalitet, arbeidsdeling, som gir mulighet for en uendelighet av forskjellige individuelle livsprosjekter.
- at rike arbeids (- og fritids) forhold skaper god helse, rik fornuft og rike følelser.

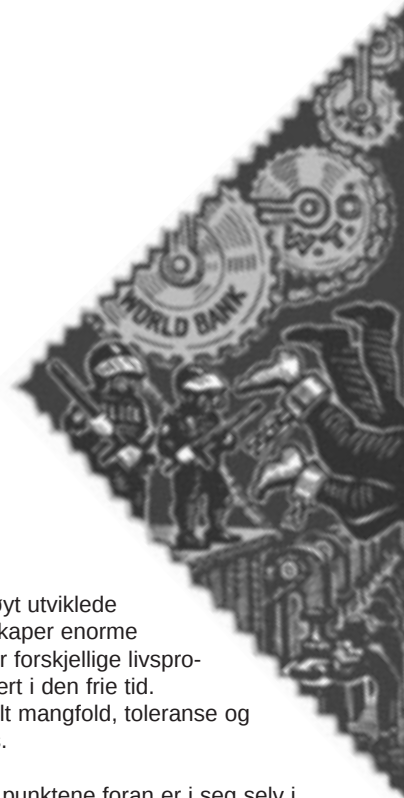
- at den høyt utviklede produksjon skaper enorme muligheter for forskjellige livsprosjekter realisert i den frie tid.
- at kulturelt mangfold, toleranse og frihet utvikles.

For ingen av punktene foran er i seg selv i strid med et kapitalistisk marked. (Det er uinteressant om det er en kvinne eller mann som utbyttes, følgelig er ikke likestilling i strid med kapitalismens vesen). Men ingenting av dette er gaver, det er kjempet gjennom, først av bursjoasiet, siden av arbeiderklassen.

Selvsentrering?

Men på den annen side kan det særegne ved individualiteten være:

- at selvrealisering er blitt den høyeste verdi på bekostning av kjærlighet og omsorg ("what's in it for me"). Individualismen blir selvsentrering og manglende bevissthet om større spørsmål og saker som overskrider selvet, det være seg religiøse, politiske eller historiske. Som en konsekvens blir livet innsnævret og forflatet (Taylor, Ch. 1998, s. 28).
- At flere og flere forhold blir underlagt middel-mål-tenkningens rasjonalitet på bekostning både av fornuft og følelser (die Entzauberung der Welt - "avmystifisering av verden", "spør ikke om jeg handlet godt og rett - men om jeg handlet rasjonelt!", "døden? - det skal vi ordne") - Gud har imidlertid gjenoppstått som rik stjerneentertainer i HolyMoneyWood.
- at arbeidslivets middel-mål-rasjonalitet basert på profitt som verdi skaper stor usikkerhet og angst hos mange ("vinn eller forsvinn")
- at de undertrykkende trekkene blir mer og mer omfattende: I USA, det mest utviklede kapitalistiske samfunn, sitter to millioner mennesker i fengsel, mer enn en halv million er svart ungdom (det er flere svarte ungdommer i fengsel enn ved universitetene). I dette realiserer disse svarte ungdommene sine individuelle livsprosjekter - i konsentrasjonsleirene, ja, nettopp *konsentrasjonsleirer* som i økende omfang også er *privateid*.

“Hva vil kjennetegne de nye menneskelige forhold, de nye fellesskapene og de nye individuelle livsprosjektene? Det eneste vi med sikkerhet kan si, er at de antakelig vil likne lite på det vi tror i dag.”

at verdier og moral blir relativisert ("du blander deg ikke inn i hva jeg gjør, jeg blander meg ikke inn i hva du gjør", "alt er like fint, sant, godt", "alt er tillatt") - platthetens etikk ("Hva er forskjellen på å stjele en milliard og en flaske øl - begge deler er jo tyveri?") og estetikk ("Hva er forskjellen på et rødt flagg og en rød klut - begge er jo røde?")

at fragmentering kjennetegner personligheten, individualiteten (jeg = bileieren - hytteeieren - aksjeeieren - huseieren). (Fragmentering oppstår når folk blir mindre knyttet til sine medborgere gjennom felles prosjekter og forpliktelser, og mer knyttet til de partikulære interessers prosjekter (Taylor, Ch. 1998, s. 120). Det blir religion i stedet for filosofi, profesjon i stedet for klasse, gate i stedet for bydel osv.)

at politikk som det allmenne er blitt en umulighet i den fragmenterte bevissthet ("bileierne krever..."). Dette fører til at større folkebevegelser i beste fall kan oppstå om enkeltsaker ("Nei til EU", ATTAC).

at individualitet blir satt lik med en form for individualitet, nemlig det private (til og med hjernen er privat, jfr. en kjent seriøs boktittel: *The Private Life of the Brain*).

at samfunnsmessiggjøring er lik offentliggjøring snus til privatisering av det offentlige (altså intimitetens tyranni. Den perverterte individualitet - det private - blir det vesentlige i den offentlige diskusjon. Hvor Mette-Marit og Håkon Magnus var i går, er mer vesentlig enn president Bushs forberedelse av masse-mordet. (Jon Michelet har forstått noe vesentlig når han påpeker at det ble sagt at kong Olav var omgitt av 4 millioner livvakter, mens kronprins Håkon Magnus er omgitt av 4 millioner angivere.) Privatiseringen av det offentlige rom og liv henger sammen med de multinasjonale konsernernes erobring av massemedia, privatiseringen er en følge av at massemedia blir kapitalistiske storkonserner som skal gi høyest mulig profitt for eierne.

at den kapitalistiske masseproduksjon skaper en ny *masse*, en masse av like boss-kasser som dag og natt lar seg fylle av den amerikaniserte massemediaproduksjonens søppel, av støyende, illeluktende tomhet.

Det er ikke masseproduksjonens teknikk som skaper massen, det er dens kapitalistiske form. Kapitalens erobring av den ytre verden er også erobringen av den indre verden.

Etter kapitalismen

Hva blir det særegne ved individualiteten etter kapitalismen? Hvis det er rett at det eneste mennesket ikke kan gjøre noe med - siden det ville være i strid med mennesket som artsvesen - er fortsatt utvikling av samarbeid og arbeidsdeling, fortsatt utvikling av høyere former for skapende virksomhet i fellesskap, vil forutsetningene bli stadig bedre for realiseringen av store individuelle livsprosjekter for verdens folk.

Mye mer kan vi ikke si om det positive. En betingelse for å reise en kamp utover enkeltsaker, en kamp for en progressiv ikke-kapitalistisk verden, er opphevelsen av den fragmenterte bevissthet, en vanskelig sak. Men antakelig vil forholdene mer og mer kreve en "global bevissthet".

Nye fellesskap

Innskrenket eller opphevet i denne prosessen blir:

- *selvrealisering på bekostning av andre* - marked og bytte avskaffes ikke, men det kapitalistiske marked forsvinner.
- *middel-måtenkningens primat* - den instrumentelle rasjonalitets gyldighetsområde blir innskrenket, området for virksomheter med et mål i seg selv forstørres.
- *privatiseringen av det offentlige* - erstatte med offentliggjøring og opphevelse av skjult privat undertrykkelse og vold.
- *masseproduksjonen av åndelig søppel* - de multinasjonale konsernene fratas eiendomsretten til massemedia som blir gitt til demiurgene - det skapende folk.
- *den relativistiske moral* - opphevelsen av denne betyr ikke at menneskets frihet innskrenkes, tvert i mot, den absolutte moral har bare ett forbud: Den forbyr enhver bruk av mennesket som middel, enhver utbytting.
- *statens undertrykkende, så vel som sosiale institusjoner* - eksempler: gradvis opphe-

velse av fengsler, gradvis opphevelse av barnehager som ghettoer, reduksjon i profesjoner som politi, psykiatri, psykologi, sosiologi. Barn og voksne lever sammen i nye produktive, skapende fellesskap.

· *motsetningen mellom samfunnsmessig produksjon og privat tilegnelse* - "den som dyrker jorden, skal eie den."

Den *høyeste* - men *ikke eneste* - form for individualitet og frihet i dag er deltakelsen i kampen for alle menneskers selvrealisering og frihet.

En ny slekt

Hva vil kjennetegne de nye menneskelige forhold, de nye fellesskapene og de nye individuelle livsprosjektene? Det eneste vi med sikkerhet kan si, er at de antakelig vil likne lite på det vi tror i dag.

Men våre drømmer om det beste, våre høyeste idealer, og en edel strid i dag, kan bety at overgangsprosessen blir kort og med få lidelser. I de nye forhold vil en ny slekt mennesker vokse fram. *Når en slekt av slike mennesker er vokst fram, så vil de gi pokker i hva man i dag tror de skal gjøre. De vil utforme sin egen praksis og i samsvar med den skape sin egen offentlige mening om hvert enkelt menneskes praksis, - punktum* (Engels, F. 1970, s. 86).

Regi Theodor Enerstvedt er professor i sosiologi ved Universitetet i Oslo. Artikkelen er tidligere publisert i Demo 2 & 3 / 2002.

Referanser:

- Engels, F. (1970) Familiens, privateiendommens og statens opprinnelse. Forlaget Ny Dag, Oslo.
- Marx, K., Engels, F. (1971) Det kommunistiske partis manifest. I Marx, K. Verker i utvalg, bind 4, Pax Forlag A/S, Oslo.
- Taylor, Ch. (1998) Autentisitetens etikk. Cappelen Akademisk Forlag, Oslo.

Vestenfor sola -

de Vest-Europeiske kommunistpartiene i mellomkrigstiden

AV HARALD LINDBACH

Krig og revolusjon

I begynnelsen av det forrige århundre inntraff to hendinger som skapte uro i den voksende sosialistiske bevegelsen. Først krigsutbruddet i 1914, og dernest den russiske revolusjon i 1917. Motsetningene mellom reformister og revolusjonære hadde preget internasjonalt helt fra første stund, men den løse organisasjonsstrukturen gjorde at problemene ikke førte til organisasjonsmessig splittelse. Krigen skjerpet imidlertid den indre splittelsen og den russiske revolusjon skapte nye forutsetninger som hele den sosialistiske bevegelsen måtte forholde seg til. Sovjetunionens initiativ i 1919 til å danne en ny internasjonal organisasjon, den tredje internasjonale (Komintern), tvang alle til å ta et standpunkt.

Ondt blod i vest

Perioden mellom 1918 og 1920 var preget av uro og opprør i vest. Det revolusjonære potensialet hadde aldri vært større. For samtiden fortonte en sosialistisk omveltning seg langt i fra kun som en utopisk mulighet. Det var også i denne perioden at de aller fleste kommunistpartiene i Europa ble dannet. I motsetning til hva mange så for seg ble disse partienes rolle ikke å lede arbeiderklassen gjennom sosialistiske revolusjoner, men å arbeide og utvikle seg i et ganske annet og ofte fiendtlig politisk klima. Lenin selv hadde pekt på vanskeligheten med å etablere kommunistiske partier i områder der forholdene for åpen revolusjonære massebevegelser ennå ikke lå til rette. Den tredje internasjonale skulle nettopp være en av løsningene på dette problemet.

Sosialdemokratiet sprekker

Det vanlige mønsteret i Europa var at kommunistpartier ble dannet ved at en minoritet trakk seg ut av de sosialistiske partiene. Det skjedde for eksempel i Spania og Italia. Norge var imidlertid et unntak. Her fikk vi en radikaliserings av Arbeiderpartiet som gikk inn i Komintern i 1919 og med dette godtok de

såkalte moskvatesene. Et mindretall trakk seg ut og dannet et sosialdemokratiske parti som fikk over 9 % av stemmene ved stortingsvalget i 1921. Arbeiderpartiet fikk 21.3 % ved samme valg. I 1923 kom det så til brudd mellom Arbeiderpartiet og Komintern, det norske kommunistpartiet ble dannet som et resultat av denne splittelsen. I Nederland fikk vi en tredje variant, her ble det nye kommunistpartiet dannet ved sammenslutning av organisasjoner utenfor sosialdemokratene.

Den indre bolsjevismen

De sosialistiske partiene som støttet krigen fikk etter hvert store indre problemer og låste seg fast i en forsvarsposisjon mens de indre motsetningene ble stadig større. Stadig flere aktivister innen de enkelte partiene gikk over til det leninistiske synet på krigen som imperialistisk. Allerede tidlig hamret Lenin løs på de sosialdemokratiske lederne som hadde erstattet sosialismen med nasjonalismen. I de fleste partiene utviklet det seg en indre bolsjevistisk opposisjon som støttet de sovjetiske målene og metodene. Den klare målsetningen var å danne partier som skulle lede og forme revolusjonen. Slik skulle det ikke gå.

Tyskland - nesten revolusjon

I Tyskland var forholdene spesielle. Sosialistene kom splittet ut av krigen og havnet midt oppe i en revolusjonær situasjon hvor den gamle keiserstaten lå med brukket rygg. Sosialistene hadde to valg; enten å kjempe for en parlamentarisk republikk eller en stat basert på den sovjetiske rådsmodellen. Spartakistene valgte det siste alternativet, men klarte ikke å oppnå flertall for sitt syn. Dette førte til brudd og stiftelsen av det tyske kommunistpartiet KPD i desember 1918. Dermed eksisterte det allerede et tysk kommunistparti med råds sosialisme på sitt program før Komintern og moskvatesene. Da kommunistpartiet sammen med venstrefløyen i de uavhengige sosialdemokrater forsøkte å overta makten i Berlin i forbindelse med en massedemonstrasjon den 6. januar 1919, grep den sosialdemokratiske regjeringen inn

Bildet: "For brød, frihet, sosialisme", "Den røde"

under ledelse av rikskansler Friedrich Ebert. Militæret ble satt inn og opprøret ble hensynsløst og blodig knust. Da Spartakusforbundets ledere Karl Liebknecht og Rosa Luxemburg ble myrdet 15. januar 1919 var avstanden mellom kommunistene og sosialdemokratene større enn noensinne. Selv etter disse groteske overgrepene fortsatte imidlertid de tyske kommunistene å spille en viktig rolle.

Stor oppslutning - små resultater

Gjennom hele mellomkrigstiden var det bare det tyske og det franske kommunistpartiet som klarte å skaffe seg solid og stabil velgeroppslutning. Gjennom 20-tallet var det tyske kommunistpartiet det viktigste i Vest-Europa. I det neste tiåret ble denne rollen overtatt av det franske kommunistpartiet, mens de tyske kommunistene ikke klarte å omsette sin velgeroppslutning i politisk innflytelse til tross for at de på det meste hadde 62 seter i riksdag-

At de kommunistiske partiene har hatt markert bedre resultater i land uten demokratiske tradisjoner hører også med i bildet. Her har kriser og fattigdom resultert i kommunistiske maktovertagelser. Det ubehagelige spørsmålet blir da: Hvorfor?

hetsfront marsjerer". Fra Berlin, 1932.

gen. I stedet ble det de mest ekstreme høyrekreftene i historien som fikk dominere Tyskland utover på trettitallet. Mangelen på reell fremgang i Tyskland til tross for stor oppslutning må i noen grad tilskrives Kominterns fjernstyring av de politiske prosessene. Så lenge sosialdemokrater ble beskrevet som "sosialfacister" var det ikke lett å komme over de motsetningene som kom til uttrykk i den blodige undertrykkingen av Spartakistene. Det var kun gjennom et samarbeid at kommunistene ville hatt styrke til å øve virkelig politisk innflytelse.

Frankrike - de kommunistiske jakobinerne

På begynnelsen av 30-tallet var det bare i Frankrike at kommunistene hadde klart å holde på velgeroppslutningen. Etter børskrakket på Wall Street i 1929 var det gode grunner til å se for seg et sammenbrudd i kapitalismen. Likevell førte dette ikke til noen

fremgang for kommunistene. I 1934 kom imidlertid et linjeskifte i Komintern, hvor ideene om enhetsfronten ble innført. Denne nye linjen vokste frem blant annet ut fra erfaringene fra møtet med fascismen. I Frankrike ga dette resultater. Her foretok man en nasjonalisering av kommunistpartiet og innførte retorikk som pekte tilbake til den franske revolusjonen. Kommunistene fremstilte seg selv som jakobinernes etterfølgere. Denne ideologiske nasjonaliseringen viste seg å være et fornuftig trekk som har preget det franske partiet helt frem til vår tid. Tallenes tale var da også klar: i 1932 hadde de franske kommunistene 32 000 medlemmer, fire år senere hadde de 290 000 medlemmer, i 1932 hadde de 14 representanter i nasjonalforsamlingen og i 1936 hadde de 72.

Den franske folkefronten

Etter folkefrontens seier i det franske valget i 1936 sto de franske kommunistene i den paradoksale situasjonen at de kjempet for en regjering som verken var revolusjonær eller reformistisk. Folkefronten hadde støtte fra de radikale, fra sosialistene, kommunistene, de største fagforeningene og menneskerettighetsorganisasjoner. Selv om folkefronten vant valget valgte imidlertid kommunistene å stå utenfor regjeringssamarbeidet. Likevel var det franske kommunistpartiet det eneste som hadde store velgerskarer ved krigens utbrudd. De andre partiene var enten forbudte, tvunget under jorden eller forlatt av velgerne. Også i Spania hadde folkefronten vunnet valgene før Sotelo - og etter hvert Franco - og fascistene gjennomførte sin krig og innførte sitt diktatur.

Ikke revolusjon, men heller ikke nederlag

Selv om mye av utviklingen i mellomkrigstiden kan sees som nederlag for kommunistene er det mulig å se dette fra flere sider. Ikke minst frembragte kommunistene i denne perioden en rekke godt skolerte fagforeningsfolk, aktivister og intellektuelle. I Italia og Frankrike kom kommunistene til å utgjøre den viktigste delen av mostandsbevegelsen

under krigen. Også i Norge var kommunistenes krigsinnsats formidabel. Den frivillige innsatsen for Spania var også stor og viste at til tross for de bitre erfaringene fra 1. verdenskrig var internasjonal solidaritet både en mulighet og en kraft.

Teoretisk utvikling og et alternativ til venstre

Den viktigste utviklingen av marxistisk teori som har sprunget ut av noe kommunistparti i vest kom fra Italia nettopp i denne perioden med Antonio Gramsci og Palmiro Togliatti. En annen viktig side ved fremveksten av de kommunistiske partiene i første halvdel av det forrige århundre var at de store sosialistiske partiene for første gang fikk en organisert og kraftig opposisjon til venstre for seg selv i det politiske landskapet.

Lærdommen fra mellomkrigstiden

Et par ting står imidlertid igjen som en slags lærdom fra mellomkrigstiden. Det mest tankevekkende er kan hende at det ikke er noen åpenbar sammenheng mellom kriser i kapitalismen og oppslutningen om den kommunistiske bevegelsen. Dette er en erkennelse som åpenbart sitter langt inne hos mange erklærte kommunister i dag. Det er heller ingen nødvendig sammenheng mellom oppslutning og resultater. At de kommunistiske partiene har hatt markert bedre resultater i land uten demokratiske tradisjoner hører også med i bildet. Her har kriser og fattigdom resultert i kommunistiske maktovertagelser. Det ubehagelige spørsmålet blir da: Hvorfor?

Artikkelforfatteren er historiker og medlem av Marxistisk forum.

Balkan-krigen

- svik mot folkeretten og Grunnloven

AV HARTVIG SÆTRA

Vestlege politikarar og media tar nå eit oppgjør med Irak-krigen, der det manglande folkerettslege grunnlaget og dei forvrengte krigsårsakene står i fokus.

I 1999 førte USA, med NATO på slep, ein krig mot Jugoslavia. Den var også i strid med folkeretten, og løgnene frå vestleg side i forkant av den krigen var vel så dryge som ved starten av Irak-konflikten. Derfor er det ganske forunderleg at det ikkje forlengst har kome eit oppgjør med dei som støtta USAs krig på Balkan.

Men nå ser ting ut til å løsne. Arne Jørgensen i Friheten skreiv alt i mai 1999 at norsk tilslutning til Jugoslavia-krigen braut med §25 i Grunnloven. Nå fastslår folkerettseksperten, professor Ståle Eskeland, det samme i eit skarpt og velformulert foredrag i Oslo Militære Samfund den 6. okt. i år [2003, red. anm.].

Slik sto det i alle fall i Aftenposten og Klassekampen. Mens Dagbladet og Dagsavisen var totalt stumme. Det som Oslo Militære Samfund og Aftenpostens lesarar kunne tåle, torde ikkje desse to avisene la publikum få del i.

Akkurat dette er nok ganske typisk: Norske media - spesielt på "venstresida" - er livande redde for at folk skal dra parallellar mellom Irak-krigen - som dei er imot - og Jugoslavia-krigen, som dei støtta fullt ut. I 1999 var det nemleg slik at store delar av europeisk "venstreside" oppførte seg som pudlar for USAs og Madeleine Albright's krigs-eventyr - akkurat slik den samme "venstresida" nå håner Tony Blair for å ha gjort overfor Bush i Irak.

Eskeland meiner at daverande statsminister Bondevik, forsvarsminister Løwer og utanriksminister Vollebæk kan titalast etter staffeloven eller stillast for riksrett. Det siste ser han på som urealistisk med den politiske saman-

setninga Odelstinget har. Men han konstaterer at Den internasjonale domstolen i Haag; (den riktige domstolen, ICC, ikkje NATOs særdomstol ICTY!), skal behandle Jugoslavias klage over den folkerettsstridige krigen. "Skulle domstolen i Haag (ICC) komme til at angrepet var i strid med folkeretten" - og Eskeland etterlet ikkje tvil om at så er tilfellet - "blir det vanskelig for Odelstinget å forholde seg passivt". Foredraget kan du lese på <http://home.online.no/~ivajoha/nato/>

Vollebæk er dessutan kompromittert ved at han trappa opp krigstilstanden ved å godta bløffen om den såkalla "Racak-massakren". UCK-geriljaen hadde samla 45 lik på ein kyrkjegard i den byen, og hevda at dei var offer for ein serbisk massakre. Eit serbisk og eit kvite-russisk legeteam avviste dette, og sa at det var folk som var falne i ordinære krigshandlingar. Da vart eit finsk legeteam bodsendt. Dei undersøkte lika - og fekk munnkorg om kva dei såg. Den amerikanske generalen William Walker - CIA-mann og aktør frå Iran-Contras-skandalen - gav inntrykk av at den finske kommisjonen godtok massakren som eit faktum. To år etterpå, da dei finske legane fekk lov til å uttale seg, viste det seg at dei konkluderte som serberane, stikk imot Walker.

I mellomtida tok Vollebæk påstandane frå UCK og Walker for god fisk, og gav ordre til å trekke ut OSSE-styrkane. Det vart med rette oppfatta som ei opptrapping fram mot krigsstart. Spørsmålet blir da om Vollebæk burde forstått at "Racak-massakren" var bløff, eller om han burde late tvilen kome den andre par-

ten til gode. Her kan Vollebæk stå framfor ein ganske alvorleg anklage i ICC.

Etter dette kom det til forhandlingar i Rambouillet. Til USAs store sjokk godtok serberane at NATO skulle få utplassere styrkar i Kosovo. Krigen såg ut til å gli over. Det var i februar 1999, ein månad før bombinga begynte.

Men Madeleine Albright ville det annleis. Ho sa uformelt til fleire journalistar - referert i "The Nation" 14.06.99 - at "Milosevic treng ein krig". Da UCK ikkje godtok avtalen (truleg

Norske media - spesielt på "venstresida" - er livande redde for at folk skal dra parallellar mellom Irak-krigen - som dei er imot - og Jugoslavia-krigen, som dei støtta fullt ut.

etter hemmeleg rådføring med USA), tok ho kontakt med UCK-utsendingane, og saman laga dei eit "tillegg B" til Rambouillet-avtalen. Den opphavlege avtalen, som serberane, EU, Russland og USA hadde godtatt, vart einsidig sett ut av kraft. Da forhandlingane blei tatt opp att, fekk serberane eit ultimatum om å godta denne nye avtalen, med kort frist. Russland, som var med

på forhandlingane, nekta å underteikne den nye teksten.

Dette "tillegg B" var ukjent for dei fleste politikarar i Vesten. Det gjekk ut på at NATO i realiteten ikkje berre skulle få okkupere Kosovo, men i praksis heile Rest-Jugoslavia! Denne teksten vart offentleggjort av serberane - men ingen trudde på dei. Det var først da to svenske fredsforskarar - Kjell Magnusson og Jan Øberg - slo alarm, at det gjekk opp for dei fleste vestlege politikarar at dei var ført bak lyset av USA. Men da var krigen alt i gang.

Norsk AKP, RV og Klassekampen har dette året måtte ta sjølvkritikk på sine standpunkt overfor Kambodsja og Pol Pot. Når skal Halvorsen, Solheim, Åslaug Haga m.fl. vere like ærlege når det gjeld Jugoslavia-krigen?

Dei få vestlege politikarane som var klar over teksten i tillegg B, kan risikere å måtte svare for dette overfor ICC. Det er rimeleg å tru at dei tre nemnde norske ministrane var blant dei som kjente til kva som sto der. Det er ei svært alvorleg sak for dei tre. Men også dei stortingspolitikarane som støtta krigen ut frå rein kunnskapsløyse - frå Hagen til Kristin Halvorsen og Erik Solheim - må ta eit ansvar. Om dei ikkje kan stillast for ICC, bør dei få eit oppgjør i norsk offentleg rom. USA, som laga svindelen, anerkjenner ikkje ICC, så dei går fri.

Ved bombestart - for å dekke over løgnene som førte til krigen - kjørte amerikanske propagandistar i gang med nye og enda større løgner om talet på offer for borgarkrigen i Kosovo. Og vestlege media var svært underdanige; ikkje minst dei norske. Her vil eg sitere den prisbelønte reporteren John Pilger frå Aftenbladet 15.09.2000:

"Den amerikanske forsvarsministeren W. Cohen hevda i ein tidlig fase at så mange som 500 000 albanarar mellom 14 og 59 år kan vere myrda av serbaraneMidt i mai hadde Cohen redusert talet til 100 000. To veker seinare auka David Scheffer talet til 225 000... Men bildet av massakrane tok til å krakelere, fordi vestlege media såg at mange av dei døde i Kosovo var offer for NATOs bombe, ikkje for serbiske massakrar. Derfor lanserte dei på ny talet 100 000. Dette vart seinare nedjustert til 10 000.... Frå midten av juni, da bombingane var over, begynte eit spansk legeteam med minutiøse undersøkingar. Dei var stilt til utsikt å opne massegraver med over 2000 myrda albanarar. Men dei fann berre enkeltgraver, og endte på 187 lik. Nokre av desse var serbiske.... I oktober 1999 slo til og med NATO-domstolen i Haag fast at det ikkje fanst lik i Trepca-gruvene, der hardnakka pressemeldingar påsto at det skulle ligge fleire tusen døde.... Til og med den erkekonervative Wall Street Journal skreiv

dette: Krigen i Kosovo var brutal, men å kalle den eit folkemord, var ein løgn."

I Pilgers bok "Verdens nye herskere" frå oktober 2002 blir det offisielle talet på drepne under krigen i Kosovo sett til 2788. Dette talet omfattar både albanarar, serberar og roma.

Pilger ser dette talet i kontrast til tida etter NATO-innmarsjen, da UCK-geriljaen har drepe nesten like mange av serbisk, roma eller anna opphav, og foretatt etnisk utrein-sking av 250 000 menneske frå denne serbiske provinsen. Desse krigsforbrytelsane har NATO ikkje klart å hindre. Dei har heller ikkje gjort forsøk på å ta ut tiltale mot nokon av dei ansvarlege - tvert om har alle dei skuldige framleis høge stillingar i provinsen.

Det kjem også inn eit fjerde viktig moment til kritikken av Jugoslavia-krigen: Det kan ikkje herske tvil om at Milosevic var demokratisk vald som president gjennom ein allianse mellom SPS og fleire andre parti. Saddam Hussein, derimot, var ein klassisk militærdiktator. Også derfor er det ulogisk at norske politikarar er mot Irak-krigen og for Jugoslavia-krigen. Spesielt avskyvekkande er det at politikarar på "venstresida" som Joschka Fischer, Kristin Halvorsen og Odd Roger Enoksen m.fl. kan foreta slike logiske og moralske kollbøtter.

Norsk AKP, RV og Klassekampen har dette året måtte ta sjølvkritikk på sine standpunkt overfor Kambodsja og Pol Pot. Når skal Halvorsen, Solheim, Åslaug Haga m.fl. vere like ærlege når det gjeld Jugoslavia-krigen?

Artikkelforfattaren var medlem av NKP og skribent i vekeavisa Friheten.

MINNEORD OM HARTVIG SÆTRA (1933 - 2004)

Hartvig Sætra døydd 29. februar i år, etter å ha vore plaga av sjukdom ei tid. Ein god kamerat, ein framifrå skribent, tenkjar og politisk aktivist er gått bort. Hartvig var engasjert på norsk venstreside i heile sitt vaksne liv. Særleg brann han for miljøvern, målsak og fredsrørslar - og sosial rettferd. Han var demokrat, sosialist og revolusjonær i alt sitt vesen. Hartvig var ein ihuga anti-imperialist og ein trufast talsmann for urfolka sine rettar. I kampen for sanning og rettferd veik han ikkje ein tomme. Undertrykte og stigmatiserte kunne lite på Hartvig si støtte.

Hartvig Sætra publiserte bøkene Populismen i norsk sosialisme og Jamvektsamfunnet er ikkje noko urtete-selskap, og opp gjennom åra skreiv han eit utal kronikkar, reportasjar og lesarinnlegg. Han var i sanning produktiv og etterlet seg mange spor. Hartvig var svært kunnskapsrik og nytenkjande og skreiv eit lytefritt nynorsk. Han fekk då også Vinje-prisen i 2001 - ei tildeling som heng høgt og som vi veit han vart glad for.

Med Hartvig Sætra sin død har vi mist ein god kamerat og medmenneske. Det er ein heidersmann som har forlate oss. Vi vil minnast han ved å kjempe for dei verdiane og ideala som var så viktige for Hartvig - eit samfunn i økologisk balanse, sosial rettferd, fred og nedrustning og sant demokrati. Vi lyser fred over minnet hans.

Kjell Underlid

Fremmedgjøringen og motsigelsen mellom arbeid og kapital i det kapitalistiske Norge

Motsigelsen mellom arbeid og kapital har av arbeiderbevegelsen i Norge, både teoretisk og praktisk vært lagt til grunn som hovedmotsigelsen i det kapitalistiske samfunnssystem.

Den tidligere harde klassekamp, som særlig ytret seg i kamp om prisen på varen arbeidskrafta, arbeidslønna, bidro til en klarer forståelse av de underliggende motsigelser og særlig statens vesen. Det sto i stor grad mellom arbeider og kapitalist i den enkelte bedrift og bevissthet om en felles sosial posisjon framsto klar for store deler av arbeiderklassen. Politisk ga dette seg uttrykk i en massiv oppslutning om arbeiderbevegelsens politiske partier, sjøl om andelen som tilfalt dens revolusjonære del svingte. Kulturelt ga det seg utslag i arbeiderteatre og arbeideridrett. Sosialt i solidaritetsaksjoner nasjonalt som internasjonalt. Totalt sett var dette uttrykk for arbeiderbevegelsens kamp om det åndelige hegemoni i samfunnet. I perioden etter siste verdenskrig, og særlig etter oljeæraen ga grunnlag for høy velstandsutvikling for norske arbeider- og funksjonærfamilier, kom motsigelsen mellom arbeid og kapital erkjennelsesmessig i bakgrunnen for andre sosiale motsigelser i samfunnet. Sjøl om det i hele velstandsperioden ble utkjempet til dels harde kamper på enkelte arbeidsplasser om hvorvidt deler av overskuddet skulle tilflytte arbeidsfolk i form av høyere lønn og mer fritid, forsvant altså den tidligere bevissthet om grunnmotsigelsen i samfunnet og dermed helhetsforståelsen. Den manglende bevissthet om de sosiale grunnforhold finner sitt uttrykk i politiske partier og bevegelser uten klar ideologisk basis, som bare driver dag til dag politikk og en forvirret presse. I dette politiske tomrom kan kapitalen herske med sin demagogi, og ganske utilslørt forkynde profitens velsignelse for hele samfunnet. Motstanden mot kapitalen blir partiell og uten sosial helhetsforståelse. Bevisstheten om

klasse, stat og hovedmotsigelsene i samfunnet synes således ikke uten videre å få sin renessanse sjøl om kapitalen i løpet av de siste åra har intensivert sine angrep på arbeiderbevegelsenes tilkjempede velferdsgoder. Folks reaksjoner mot det offentliges manglende evne til å vedlikeholde og bygge ut sjukehus, skoler, barnehager og kollektivtrafikk er til dels skarpe, men de synes ikke å sette det inn i en større samfunnsmessig sammenheng. Hva er så årsaken til denne manglende samfunnsmessige bevissthet? Har samfunnet forandret seg så grunnleggende at det ikke lenger er hensiktsmessig å tale om samfunnsklasser og kamp mellom klasser; har hovedmotsigelsen mellom arbeid og kapital opphørt? Har staten forandret sitt vesen som klassestat? Hvem går i så fall motsigelsene mellom i dag, for med de konflikter vi ser rundt oss kan jo ikke motsigelsene ha opphørt?

Hvordan hovedmotsigelsen ytrer seg

Fortsatt viser motsigelsen mellom arbeid og kapital seg i konflikter om lønn og andre forhold av betydning på den enkelte arbeidsplass. Men mer enn før ytrer motsigelsen mellom arbeid og kapital seg i dag i at staten ikke oppfyller innbyggernes forventninger. Statens hovedfunksjon er fortsatt den repressive, undertrykkende. Imidlertid har staten samtidig fått ansvaret for sosiale og lønnsmessig forpliktelser overfor en stadig større del av landets innbyggere i forhold til tidligere, hvor langt flere mennesker sto direkte overfor private kapitaleiere. Staten finansierer sine forpliktelser i hovedsak gjennom skattelegging av arbeidsinntekt og framstår derfor som hovedmotstander for breie lag av folket. Samtidig samles det opp store formuer hos en engere krets av privatpersoner, men uten at dette i den offentlige debatt ses i sammenheng med at staten får stadig større problemer med å møte forpliktelsene og fylle folks

behov. Den stigende offentlige fattigdom settes ikke opp mot den økende oppsamling av rikdom på få hender. Tvert om kan det synes som om det er interessefelleskap mellom de velstående kapitaleierne og vanlige folk mot staten og for privatisering. En del folk ser nok at dette er et omfordelingsproblem, men i liten eller ingen grad er dette hovedfokus i samfunnsdebatten. I den grad samfunnsdebatten berører sosial ulikhet, begrenser det seg til moralsk vederstyggelige lederlønninger som i og for seg bare er et mindre vesentlig uttrykk for en tiltakende skjevfordeling i samfunnet. Slik beveger fokuset seg rundt fenomenene, det umiddelbare, uten å trenge gjennom for å avdekke de underliggende vesentlige sammenhenger. For hva er kilden til at de rikere stadig blir rikere, og de offentlige tilbudene stadig dårligere? Hvorfor står privatisering av offentlige tilbud på dagsorden som løsningen på problemene, og hvem setter dagsorden? Kunne det være at kilden til rikdom er den samme som før da klassemotsetningene var harde og klare? Kan statens prioriteringer være utslag av at det er kapitaleiernes interesser som prioriteres, og at forverringen av offentlige tilbud og privatisering av offentlig eiendom til sjuende og sist bare er omfordeling fra vanlige folk til kapitaleierne? Kan det tenkes at det er en sammenheng mellom medienes fokus mot statens manglende evne til å møte folks forventninger og at forkjempere for privatisering av offentlige tilbud samtidig får brei spalteplass? Burde det ikke være nærliggende for folk flest å stille seg disse spørsmål og søke etter svarene? Hva er det så som forvirrer og tilslører?

Det ser ut til å være en økende del unge som søker etter forklaringer på hva som egentlig skjer, hva som er de underliggende drivkrefter i dagens samfunnsutvikling. Det er her marxismen har sin plass. I den tid klassekampen var hard og klar, hvor breie lag av folket sto direkte overfor kapitaleierne i kampen om til-

værelsen, lå det nært for de som søkte å finne begreper og analyser som ga historiske og logiske sammenhenger og forklaringer. I dag synes det hele mer tåkete og komplisert. Men fortsatt er det slik at kilden til oppsamling av rikdom på få hender er den samme som før. Og fortsatt er det slik at statens vesen er den samme som før.

Rikdommens kilde

Årsaken til at rikdom kommer på få hender, har i det kapitalistiske samfunn fortsatt sin hovedkilde i at de som arbeider i vareproduserende yrker bare får betalt for en del av den arbeidstid de arbeider. Resten av det ubetalte arbeid, merverdien, beholder kapitaleieren. Arbeidet er følgelig kilden, og den eneste verdiskapende faktor i produksjonen av varer. Det grunnleggende sosiale forholdet mellom den som må selge sin eneste vare arbeidskrafta og kjøperen av arbeidskrafta som eier av produksjonsmidlene, er sjølve kapitalforholdet. Som sosialt og historisk hovedforhold i samfunnet oppsto det med utviklingen av industrikapitalismen. Verdien arbeideren tilførte, enten det var uttak av råstoffer som f.eks. gruvesteining, eller bearbeiding f.eks. tekstilindustri, ga grunnlag for kapitaleiernes rikdom. Det ubetalte arbeid materialisert i en del av det ferdige produktet varen, som kapitalisten beholder, realiserer han i penger når varen selges. Er kapitalisten juridisk organisert som et aksjeselskap, noe som i dag oftest er tilfelle, deles pengene ut som utbytte til aksjonærene. Og er aksjonærene et annet industriselskap, investeringsselskap, forsikringsselskap, pensjonskasse, verdipapirfond eller eiendomsselskap fordeles utbyttet igjen på aksjonærene og andre interessenter i disse selskapene, og noe samles opp som reserver blant annet til framtidige pensjons- eller forsikringsforpliktelser. Kapitalisten deler også pengene med bankene som har lånt ham penger hvor rentene på lånet er bankenes

andel av overskuddet. Leier kapitalisten produksjonslokalene betaler han grunnrente til utleier, typisk er et eiendomsselskap som igjen betaler inntektene ut i utbytte til sine aksjonærer. Andre kapitalister, de rene rentenister, som bare profitterer på investeringer i aksjer og utlån, tar slik sin andel av det ubetalte arbeid. Slik renner det ubetalte merarbeid, merverdien, som et vann med en rekke utløp, inn i ulike kanaler etter at varen er solgt i markedet og verdien har tatt pengeform. Dette er hva vi kaller merverdien forvandling til profitt. Noe av denne profitten reinvesteres i ny produktiv virksomhet, men noe beveger seg bort fra den produktive sfære og over i den finansielle som bank, forsikring og andre ikke-produktive selskaper. Av disse midler kan deler igjen flyte tilbake til produktiv virksomhet i form av lån eller aksjeinnskudd. Hvor profitten tar veien er i hovedsak bestemt av hvor den vil gi høyest avkastning. Imidlertid er det slik at noe av profitten vil gå tapt i dårlige investeringer, bindes opp i lønnsforpliktelser, kapitalkrav og forsikringsavsetninger. Men, som sagt, hoveddelen vil bevege seg mot høyest mulig avkastning like sikkert som fluer søker møkk.

Profittens irrganger tilslører dens virkelige og opprinnelige kilde. Den økte kompleksiteten i kapitalismens økonomiske struktur og funksjoner gjør det enda mer vanskelig å trenge

“Kunne det være at kilden til rikdom er den samme som før da klassekonflikten var hard og klar”, spør Eystein Kleven.

gjennom. Om profitten har sin kilde i mervardi skapt i Norge eller i utlandet, viskes bort med profittens abstraksjon. Av den grunn er det vanskeligere for folk i dag enn før å se hvorfor de rike blir rikere. Det synes som om “penger avler penger”, som om pengenes kilde er aleine pengene sjøl. Som om investeringer i aksjer og andre verdipapirer er kilden til økt rikdom, ikke at det til slutt er ubetalt merarbeid. Ytterligere forvanskas bildet av at aksjene omsettes, selges på børs med gevinst. Slik at det ikke engang er i form av utbytte eller renter gevinsten oppnås, men ved reint videresalg. Det synes derfor som om aksjene lever sitt eget liv og gir rikdom, men av og til også økonomisk ruin, uten å ha den minste berøring med det levende arbeid. Vel hører man at aksjenes verdi kan svinge

Hva er kilden til at de rike stadig blir rikere, og de offentlige tilbudene stadig dårligere? Hvorfor står privatisering av offentlige tilbud på dagsorden som løsningen på problemene, og hvem setter dagsorden?

som følge av utstederselskaperes resultater og endog at resultatene svekkes av at arbeidene har fått økt lønn. Dermed framstår arbeidslønna som rein utgift, mens den i virkeligheten i vareproduserende virksomhet er sjølve kilden til verdioeking og profitt. Den modifierende og tilsørende rolle verdipapirmarkedet spiller forvansker som sagt bildet og gir en forvrengt gjenspeiling av fenomenenes virkelige vesen. Forstås, erkjennes umiddelbart arbeidets verdiskapende funksjon, det ubetalte arbeidets forvandling til profitt og profittens fordeling, da framstår oppsamling av rikdom som følge av eierandeler i selskaper og utlån i et annet lys; historisk, politisk og sosialt.

Statens rolle

Denne betraktning gir også en forklaring på statens rolle i dag. Staten finansierer sine oppgaver overfor samfunnet som sagt primært gjennom skattlegging. Den norske stat har i tillegg store inntekter i form av grunnrente som "grunneier" i Nordsjøen fra olje- og gassforekomster. Sett fra kapitaleierens ståsted legger staten således beslag på midler som ellers kunne tilflytt kapitaleierne. Staten ses derfor som en konkurrent om profitten. Særlig på spissen kommer denne konflikten hvor staten tar skatt direkte av kapitalen. I Norge, i dag, er denne del av beskatningen lav, bare 28 %. Prinsipielt sett er også skatt på arbeidsinntekt ett problem for kapitaleierne. Arbeidslønna er bestemt av arbeidskraftas verdi, hva det koster å produsere den, med andre ord hva det koster å underholde arbeideren og de han forsørger. Skatt på arbeidsinntekten innebærer derfor at lønna må være høyere enn om skatt ikke ble ilagt. Lønnsutgiftene ville derfor

vært lavere med lavere skatt. Imidlertid er det kapitalskatten og skatt på gevinst ved salg av aksjer og eiendom kapitaleierne kjemper hardest mot. Slik skatt er da også bortimot avskaffet eller svært liten. Fordi skatt på arbeid ikke direkte rammer kapitaleierne og særlig for de kapitaleiere som ikke sjøl betaler ut lønninger, er det ikke denne del av skattesystemet det fokuseres på annet enn av stemmesankere i høyrepopulistiske partier. Statens hovedtrykk på beskatning av arbeidsinntekt framfor kapitalinntekt er følgelig en favorisering av kapitaleierne og framfor alt de spekulative kapitaleierne som ikke direkte driver industriell virksomhet. En annen side ved statens og også kommunenes virksomhet som kapitaleierne i økende grad fokuserer på er det offentliges profitable virksomheter. En rekke av de tjenestene staten yter gir overskudd. Disse ønsker kapitaleierne å få hand om. Det juridiske grepet som gir dem tilgang til profitten er aksjeeie. Derfor presser kapitaleierne gjennom sine politikere og mediefolk, staten og kommunene til å privatisere, det vil si omdanne offentlig virksomheter til aksjeselskaper og selge aksjene til private. Delvis eller hel privatisering av stats- og kommuneeiendom spenner fra Statoil og Telenor på den ene sida, til kommunale kraftverk og reinhold av skoler og sjukehus på den andre sida. Slik får kapitaleierne hand om profitten som før var med på å finansiere offentlige sosiale tjenester. Bildet blir ytterligere komplett når den ideologiske kampen i favør av kapitaleierne underbygges av at staten og kommunene ikke makter å oppfylle sine forpliktelser fordi de politisk styrende krefter undergraver tilliten ved stadig å la det offentlige tilby dårligere tjenester. Det er følgelig viktig å se at de herskende politiske krefter, som f.eks. vanstyrer i Oslo kommune,

og som ideologisk ønsker mest mulig privatisering, naturlig nok ikke ser seg tjent med å bygge opp sterke kommunale sosiale tjenester. Gode offentlige tilbud vil jo undergrave den mistillit til det offentlige som er nødvendig for å få politisk flertall for privatisering.

Det bevisstgjørende element

Fortsatt er det altså slik at hovedmotsigelsen går mellom arbeid og kapital; fortsatt er det slik at staten i sitt vesen er den herskende klassens stat. Den offensiv de store kapitaleierne nå kjører enten det er direkte press på arbeidslønna eller det er press mot staten for reformer i pensjonssystemet, privatisering av offentlige eiendom og lav kapitalskatt, er omfordeling av det ubetalte merarbeid og tilgang på vanlige folks sparepenger for å samle opp enda mer rikdom på få hender. Med andre ord en økt utbytting og utplyndring av de breie lag av folket. Fordi hovedmotsigelsen mellom arbeid og kapital og statens rolle framstår så fordekt som det i dag gjør, er det bevisstgjørende element viktigere enn noen gang. Tilegnelsen av den vitenskapelige sosialisme er nødvendig for å etablere et bevisst element. Det vil kunne bidra til at den alminnelige samfunnsdebatt igjen setter sitt fokus på kapitaleiendommen, og øke forståelsen for at det er nødvendig å erstatte denne med samfunnsmessig eiendom. En nødvendighet som finner sitt uttrykk i behovet for omfordeling av merproduktet i samfunnet til fordel for de breie lag av folket. En konsekvent opphevelse av kapitaleiendommen som det herskende eiendomsforhold, innebærer en opphevelse av forholdet mellom arbeid og kapital som en hovedmotsigelse i samfunnet.

Artikkelforfatteren er jurist og medlem av Marxistisk forum.

Uttalelser fra det 1. ordinære landsmøte i Bevegelsen for Sosialisme

Bolig - et sted å bo, ikke profittobjekt

I dag styres boligmarkedet av markedskref-
tene. Liberaliseringen av boligpolitikken på
1980-tallet og den ytterligere markedsret-
tingen i 2000 har bidratt til å forsterke de
sosiale skjevhetene i det norske samfunnet.
Mens hushaiene tjener seg rike, sliter unge,
innvandrere, enslige og lavtlønnede med å
få endene til å møtes. Den dramatiske pri-
søkningen på nye og brukte boliger og på
utleieboliger volder problemer for mange.
Som på andre områder av samfunnet går i
stadig økende grad profitt fremfor mennes-
kelige behov.

Markedet vil aldri kunne løse boligproble-
mene. Skal problemene overkommes må
derfor det offentlige ta sitt ansvar. Boligknappheten og det høye prisnivået i de
store byene kan bare løses gjennom byg-
ging av billige og gode utleieboliger i offent-
lig eller kollektivt eie, kombinert med innfø-
ringen av effektiv priskontroll på det private
markedet. Retten til å tjene penger på bolig-
spesulasjon må være underordnet retten til
å bo!

Stopp norsk deltakelse i kolonikrigene.

Høyreregjeringen har i ytterligere grad gjort
Norge og norske militære styrker til støtte-
tropper for USAs imperialistiske krigspro-
sjekter. I dag støtter den norske regjeringen
USAs okkupasjon av Afghanistan og Irak
med styrker og materiell. Omorganiseringen
av det norske militæret til et "ambulerende
brannkorps" viser tydelig at regjeringen har
ambisjoner om å utvide denne rollen.

Bevegelsen for Sosialisme er motstander av
den militaristiske opprustningen som nå

finner sted. Ressursene til nytt aggressivt
militærutstyr burde brukes til bedre velferd
og arbeid for global rettferdighet. Vi ønsker
et forbud mot at norske bedrifter profitterer
på salg til og transport av våpen og personell
for krigførende land.

Demokrati betyr folkestyre!

Kapitalismen gir alle samme "frie mulighet"
til å velge mellom den trekkfulle skrotteilig-
heten og luksusvillaen – og samme "demo-
kratiske rett" til å kjøpe en avis eller tv-sta-
sjon som politisk talerør. Friheten så vel som
de demokratiske rettighetene er umåtelig
skjevt fordelt selv i et "perfekt" borgerlig
demokrati.

Demokratiet i det kapitalistiske samfunnet
stopper ved inngangsdøren til arbeidsplas-
sen – hvor beslutningene tas i lukkede sty-
rerom. Medarbeidernes manglende innfly-
telse på egne arbeidsvilkår går hånd i hånd
med medborgernes manglende innflytelse
på samfunnsutviklingen. Vår rolle i demokra-
tiet reduseres til forbrukerens makt til å
velge mellom varer og tjenester.

Makten til å bestemme de store linjene i
samfunnets utvikling, ligger hos de som eier
samfunnets verdier. I praksis har eierne av
de store bedriftene og finansinstitusjonene
langt større innflytelse enn våre folkevalgte
politikere.

Når viktige beslutninger i større og større
grad tas av ikke-folkevalgte og ofte overna-
sjonale organer, begrenses alminnelige
menneskers politiske spillerom kraftig. Dette
er en av hovedårsakene til politisk apati og
politikerforakt.

Bevegelsen for Sosialisme ønsker et annet
samfunn med utvidet demokrati, som ikke
bare sikrer folk nye politiske rettigheter i
lokalsamfunnet, men også gir folk innflytelse
på avgjørende beslutninger vedrørende
økonomi, produksjon og samfunn.

Sosialistisk demokrati er langt mer enn et
kryss annethvert år på en lapp. Først og
fremst må sosialismen bygge på folkets
overtakelse av makten gjennom egenforvalt-
ning i nærmiljøet – i form av arbeider-, bolig-
, forbrukerråd og lignende – som sikrer at de
involverte får mulighet til å delta direkte i
beslutningsprosessene.

NORDISK UTGAVE

LE MONDE
diplomatique

Diplomatique er en radikal samfunnsengasjert
månedsavis med internasjonalt fokus. Avisen leverer
månedlig politisk analyse og internasjonal kulturkritikk.

Nordiske Diplomatique er en flerspråklig månedsavis
som utgis i Norge, Sverige, Danmark og Finland.
Avisens hovedspråk er norsk.

Avisen baserer seg hovedsakelig på skribenter som
kan sitt fagfelt.

Således er avisen et nyttig supplement til den øvrige
journalistiske presse.

Diplomatique utgis i dag i 23 land med totalopplag på
1.5 millioner, samt ytterligere 21 internetutgaver.
Franske diplomatique trykkes månedlig i 350 000
eksemplarer.

Truls Lie er ansvarlig utgiver og redaktør.

Se www.diplomatique.net eller
ring på 22 43 42 45.

Willy Bjørndal: **Hold deg våken!**

Hold deg våken,
når mørkets frembrudd faller på.
Det er når våre kjensgjerninger
- har åpenbart seg for oss.
At vi gradvis begynner
- å forstå.

Hold deg våken,
ved dypet av avgrunnens rand.
Det er når våre misgjerninger
- har innhentet oss.
At vi innser omfanget,
av det som blokkerer for
- vår forstand.

Hold deg våken,
det er når vi minst forventer det.
At vi begynner å ane konturene av
- det som ligger skjult i oss.

Mikael Wiehe: **Ingenting förändras av sej själv**

Vi var en gång av samma slag.
Vi trodde bägge på alla löftena man gav.
Men dagen gick och det blev kväll.
Och ingenting förändrade sej själv.

Det tog sin tid, att se det klart;
att det vi skapar själva, det är det enda som blir av.
Vi kunde gott behövt din hjälp.
För ingenting förändras av sej själv.

Men tiden när man föddes eller platsen där man bor,
minnena är inte längre nog.
Nej, det är kamp för samma framtid och tro på samma mål,
som gör att man kan säga, man hör ihop.

Det har blitt sent og jag skall gå.
Jag har slutat hoppas, att jag skall få dej att förstå.
Om nåt skall brinna, krävs det eld.
För ingenting förändras av sej själv.

Heine Johansen: **Thembi. Andre variasjon**

Det er landsbyen som stirrer mot deg,
de vindusløse husene, stråtakene og
solsteiken i det du kommer frem etter
en halv dags ritt. Hestekreftene er
utslitte, og varme og dekket av
støv i det du åpner bildøren og
trer ut av din faste ganger.

Dans med meg, mine barn.
Og la meg lide med dere.
Dans meg bort til den eneste
Pepsi Cola-automaten i hele
den soltørkede ørkenen
midt i dette glemte kontinentet
og la meg drikke meg utørst

Jeg er den hvite damen i dødens rike
og jeg drikker meg utørst på deres
sorte blod, mens de små barna danser
offerdansen rundt meg.

Her treffer du oss

Bevegelsen for Sosialisme
Postboks 131
5804 BERGEN

kontakt@bevegelsen.no

www.bevegelsen.no

Finnmark
Arne Lindbach
Høvedsbakken 5
9800 Vadsø

tlf. 78953902
e-post: alindba@c2i.net

Sogn og Fjordane
Gunnar Sortland
Dalevegen 20
6900 Florø

tlf. 57 74 28 13
e-post: r-sor@online.no

Troms
Sofie Osland
Malmvn. 94
9022 Krokelydalen

tlf. 77676856
e-post: sofieo@sv.uit.no

Hordaland
Kjell Underlid
Barkaleitet 5
5115 Ulset

tlf. 55 39 03 46
e-post: kjell.underlid@netcom.no

Nordland
Jan Selmer Methi
Trollbjørnveien 5
8028 Bodø

tlf. 75 51 87 89
e-post: jsmethi@online.no

Akershus
John Normann
Blakstad Hageby 31B
1392 Vetre

tlf. 66 79 49 25
e-post: johnnormann@yahoo.no

Knut Lindtner
Granliveien 6
8370 Leknes

tlf. 76 08 43 99
mob. 913 09 168
e-post: klintne@online.no

Oslo
Georg Ovesen
Odvar Solbergsvet 34
0970 Oslo

tlf. 22 21 33 15

Trøndelag
Anna Larsen Røe
Kong Øysteins vei 25B
7046 Trondheim

mob. 413 32 396
e-post: annablal2@hotmail.com

Oppland
Gaute Roaldsøy og Ingrid Øverbø
Sollia
2840 Reinsvoll

tlf. 61 12 88 15
mob. 91 86 85 24
e-post: gauteroa@start.no

Møre og Romsdal
Katja Bratseth
Reipslagergata 9
6514 Kristiansund N.

Nancy Aalmo
Brattset Gard
6693 Mjosundet

tlf. 71 64 88 50
mob. 93 04 59 20
e-post: na-aalmo@frisurf.no

BfS-Bergen
Heine Johansen
Myraskjenet 30
5174 Mathopen
heine@bergenpolitikammer.com

BfS-Narvik
Bjørn Borgsø
Ibsensvei 6
8517 Narvik
tlf. 76 94 20 29

Støtt vårt arbeid -

Kontonummer: 0539 15 07653

Hvem er vi?

Bevegelsen for Sosialisme vil sette et fundamentalt nytt samfunnssystem - sosialismen - på dagsorden.

Vi ønsker å skape et miljø på tvers av tradisjonelle skillelinjer - de være seg kulturelle, aldersmessige eller mellom kjønnene. Vi skal bygge broer hvor det finnes kunstige politiske skiller. Bevegelsen for Sosialisme står ikke i noe konkurranseforhold til eksisterende partipolitiske organisasjoner på venstresiden, men konsentrerer seg om politisk diskusjon og studiearbeid - og utadrettet informasjonsvirksomhet.

Folkets kjøkken

Et godt kosthold er en viktig fysikalsk forutsetning for et aktivt liv. Like viktig er det imidlertid at en herlig matopplevelse fremmer glede og livslyst. Den kan dessuten være et godt utgangspunkt for en vellykket sosial sammenkomst. Sosialistisk fremtid vil med dette i tankene presentere en serie matoppskrifter til glede for våre lesere.

Vi begynner forsiktig med en god og ikke for vanskelig suppe som ble født på et studentkjøkken en vakker vårdag. Er du ikke vant til å lage mat – fortvil ikke. Kjøp inn varene, sørg for å ha nødvendige kjøkkenredskaper klare, og ta matlagingsprosessen rolig og steg for steg. Kanskje passer ei plate med revolusjonære kampsanger som bakgrunnsmusikk? Slapp av, nyt duftene... husk å ikke svi grønnsakene, og ta den potetbiten som spratt bort i oppvaskkummen med et smil!

Foruten ingrediensene vil det være et fortrinn om du har en skarp kniv, to kasseroller og ei sleiv lett tilgjengelig.

Indisk linsesuppe med norske rotgrønnsaker (2 pers.)

en liten kopp	<i>Røde linser</i>
1 stk.	<i>Løk, finhakket</i>
2 stk.	<i>Gulrøtter, i terninger</i>
2 stk.	<i>Poteter, i terninger</i>
litt	<i>Sellerirot i terninger</i>
1 stk. (en hel, ja)	<i>Hvitløk, hakket</i>
7 cm	<i>Grønn purre</i>
2 ts.	<i>Vegeta</i>
1 stor ts.	<i>Vindaloo Curry Paste</i>
1 knivsegg	<i>Ingefær</i>
1 liten spiseskje	<i>Gurkemeie</i>
litt	<i>Persille</i>

Arbeidsinstruks:

- Kok linser og løk sammen til linsene går i oppløsning, i en gryte med noen desiliter vann.
- Du får av dette en gugge, som bør knas gjennom et dørslag dersom du har tålmodighet til det. Er du så småborgerlig, evt. heldig, at du har en food prosessor kan du gi gugga en tur i denne og spare litt fysisk arbeid (dersom man opplever det som et gode).
- Stek grønnsaksbitene i litt ghee eller smør. Ghee er hardt vegetabilsk fett og fås hos Ali, Ahmed eller en annen hyggelig ikke-arisk nordmann på hjørnet. Brelett er ikke smør og måtte byllepest og andre skumle sykdommer ramme den som i det hele tatt tenker tanken å bruke soyaoilje til steking. Ta på litt vann, tilsett curry paste, bland inn linsegugget, og kok til grønnsakene er sånn passe (overkokte grønnsaker er ikke noe særlig, heller ikke underkokte - dersom man kan bruke et slikt begrep).

Til slutt putter du purre og krydder oppi gryta. Smaksjustering.

Retten serveres med loff og lassi - eventuelt øl, gjerne alkoholfritt for de som måtte like det, eller rett og slett norsk kranvann.

Lassi – indisk yoghurtbasert drikk

185 g.	<i>naturell yoghurt</i>
2,5 dl.	<i>vann</i>
4 ts.	<i>sukker</i>
8-10	<i>finhakkede mynteblader eller andre urter</i>

Rist eller pisk alt sammen i et par minutter. Servér med isterninger.

NB! Røde linser, Vegeta (eksjugoslavisk, veldig god og rimelig, kan eventuelt erstatte med grønnsaksbuljong), ghee og Vindaloo Curry Paste får en lettest tak i på de såkalte innvanderbutikkene i byene. Finner du ikke Vindaloo Curry Paste kan du bruke en annen indisk karripasta, f.eks. en det står Madras Curry Paste på, som er akkurat like anvendelig. Med de viktigste basisingrediensene i hus – et lite utvalg krydder og noen lagringsdyktige matvarer som ris, linser, bønner osv. – kan en dessuten spare mye på å koke sin egen mat. Grønnsaker fremfor dyre kjøttstykker er som regel også positivt for et trangt budsjett...

Neste gang på folkets kjøkken: Russisk bortsj.

I'M DIGGING MY GRAVE NOW

But SOON it will be YOUR turn

WAR: GET USED TO IT

A MESSAGE FROM THE MINISTRY OF HOMELAND SECURITY